

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak petek, ako je ta dan praznik pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglašje se računajo trislojna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Znamenja. — Kranjska kmetijska družba v zvezi z „Südmarko“. — Vera in cerkev v politiki. — Politični pregled. — Štajersko: Razno. — Koroško: Narodna šola v Št. Jakobu v Rožu. Razno. Primorsko: Razno. — Kranjsko: Razno. — Prosveta: O razporoki. — Raznoterosti.

Podlistek: Pismo iz Pariza. — Greh se je maščeval. Pesem o Dojčinu Petru.

Znamenja.

Po petdesetih letih, kar se je začel naš narod polagoma zavedati svojega jezika, svoje individualnosti, po petdesetih letih narodnega dela in nedela, praznih besed in utopij, smo dospeli Slovenci do mrtve točke, s katere je trajen in resničen napredek nemogoč. Vse naše narodno delo doslej je bilo brez trdnega temelja, brez sistema, vrtilo se je okoli par oseb, ki so se nazadnje izkazale, da so veliki sebičnejši, in da jim je narod postranska stvar. In zgodilo se je popolnoma naravnim potom, da je vzkliklo in se razkošilo med nami toliko puhlega frazerstva, brez vsakega globljega razumevanja, brez narodnega poštenja in prepričanja, toliko neznačajnosti in izdajalstva, da se je zadušilo v tem plevelu resnično in odkritosrčno narodnjaštvo. Zgodilo se je, in tako daleč smo prišli, da je naziv „narodnjak“ ali „prvak“ psotka, ali pa vsaj naziv, s katerim hočemo označiti frazerskega, sebičnega politika.

Kriva je vsega tega naša politična vzgoja, krivi so naši narodni učitelji in voditelji, ki niso bili zmožni in niso bili značajni možje. In sedaj jih njihovi nasledniki posnemajo v slabem, postali so vredni učenci svojih mojstrov. Kamor pogledamo, vidimo, kako vstajajo neznačajni, kako se šopiri sebičnost, osebna ali pa

strankarska, a nikjer ni požrtvovalne in čiste ljubezni do domovine.

Kranjski „Narodni stranki“ so očitali zvezo z Nemci; ta zveza, se branijo narodnjaki, ni bila zveza, temveč samo taktika od slučaja do slučaja. In vendar so kranjski slovenski liberalci s pomočjo kranjske nemške stranke bili v deželi na krmilu. Deželni odbor je bil njihov in imajoči v rokah oblast, so jo često zlorabljali v svoje strankarske namene, podpirali so Nemce in germanizacijo v deželi samo zato, da drže v šahu svoje slovenske nasprotnike, klerikalce.

In sedaj se je razmerje obrnilo. Klerikalci so se tako dolgo grozili in laskali Nemcem, da so jih spravili na svojo stran. Sklenili so ž njimi kompromiz in jim čisto naravno obljubili za uslugo protiuslugo. Slovenska stranka se zopet poslužuje Nemcev, da ustrahuje svoje slovenske nasprotnike.

Značajev ni! Ne pri tej, ne pri oni stranki. Klerikalna „Ljudska posojilnica“ prodaja na jezikovni meji, na najnevarnejšem in na najbolj izpostavljenem kraju slovensko zemljo Nemcem. V Ljubljani skuša gospodarsko uničiti slovenske trgovce, ki so drugega političnega prepričanja, napoveduje jim bojkot, a proti nemškim trgovcem, ki so tudi liberalci, in mogoče še celo protestantje ali židje, nima žal besede! Neznačajnost in sleparstvo najhujše vrste!

V deželnem šolskem svetu glasujeta dva slovenska odlična šolnika za nemškega ravnatelja, podpirata germanizacijo, skušata ponemčiti gimnazijski zavod na ogromno kulturno škodo Slovencev. In sedaj pogledjmo, kaj dela koroški deželni šolski svet, kako tam gori nastopa dež. šol. nadzornik v narodnem oziru. Kako je divjal prejšnji koroški šolski nadzornik

hodniku. Siromašna skladišča, ozki hoteli z ošabnimi naslovi in bedno zunanostjo, ki puhte iz sebe atmosfero, polno zločinov in pregreh, posamezne droške, nič svilenih klobukov in šumečih oblačil, umazane, brutalne ženske, zamejarjeni otroci, in nago, priprosto življenje, ki ga žive malomeščani in kramarji. Primeroma mirno je na teh cestah, ki vodijo k tržnicam, žive namreč pravzaprav samo ponoči, ali nepričakovano izbruhnejo lahko burni in hrumeči prizori, in tolpa preklinjajočih in vreščečih ljudi ti zapre cesto.

Ponoči pa nudijo te ceste fantastičen in imponanten prizor. Vse te umazane in strme hiše začno živeti, sijati, šumeti in bljuvati iz sebe ljudi, ki se žurijo in ki se jim nekam mudi, leno lazenje po dnevu se spremeni v nemir in zmešani hrušč, hiše in ceste odmevajo od opotekajočih se težkih voz, od kopit, rezgetanja, topotanja in kričanja, in triumfalen hrup polni te ulice, ki naraste v tržnicah samih do neprestanega, jeklenega tuljenja.

Pred kavarnami na boulevardih des Italien, des Capucines, St. Michel, Sebastopol, Poissonnieres šumi še veselo in brezskrbno življenje nakičenih dam in smejočih se gospodov, ko se že majoje prve, z zelenjadjó visokonaložene dvokolesnice proti tržnicam, in plesišče pri Bul-

zoper edino slovensko ljudsko šolo na Koroškem!

V mestnem svetu slovenske metropole se dva odlična narodnjaka upreta predlogu, da bi se izrekel odločen protest zoper germanizacijske namene dež. šol. sveta.

In tako naprej! Cela vrsta enakih slučajev, ko so slovenski „narodnjaki“ podpirali germanizacijo v deželi, ko so izdali svoj narodni čut.

Kakor je na Kranjskem, tako je v drugi največji slovenski deželi, Štajerski. Na dnevnem redu so neznačajna dela in izdajalstva. In tako je na vsem Slovenskem. Vse javno življenje gnjilo in pokvarjeno, in zato nam ni rešitve, ako temeljito ne preosnujemo svoje narodne duše, svoje politike in gospodarstva.

Znamenja pravijo, da smo na poti propada. Korupcija je zavládala, in zgodovina uči, da je vsak narod, gnjil in neznačajan, propadel in izginil. To je zahtevala, to zahteva korist vsega človeštva.

Kranjska kmetijska družba v zvezi z „Südmarko.“

In zopet to! K politični razrovanosti in zaslepljenosti, k narodni zanikrosti in narodnem izdajstvu, ki se je pokazalo zadnji čas v vseh slojih, se je pridružilo še dejstvo, da „Kranjska kmetijska družba“ očitno pospešuje vsenemško gibanje na Kočevskem. Naj slede gola dejstva:

Nemški in nekateri slovenski listi so pred kratkim poročali, da se je v Ljubljani na povabilo kočevskega poslanca kneza Auersperga vršilo posvetovanje, katerega so se udeležili zastopniki kočevskega okraja, „K r a n j s k e

lier v Quartier Latin se še trese od omame stoinsto parov, ko hite prvi, tovrni vozovi pod njim vsi na isti cilj. Ko zapro plesišča in ugasnejo luči po kavarnah, škripljejo težki vozovi v brezkončnih vrstah od vseh strani proti tržnicam. Po vsem Parizu lahko vidite vozove, ki imajo vsi isti cilj, povsod škripljejo in stokajo, in v bližini tržnic zastajajo v prenapolnjenih cestah, preplavljajo trge, in drenjati se moraš memo visokih koles, bal, vreč in tovorov zelenjadi. Žureči se ljudje, nosači, ženske z visokimi košarami na glavah sklepajo ozko, vibrirajočo verigo, ki se vije med vozovi in se odtrga, kadar se pomaknejo vozovi naprej, in se gnjete zopet skozi nove presledke in razdalje.

Tržnice so se vzbudile.

Pod globoko črnim nebom, ki ga ima Pariz, se blešče njihove visoke steklene stene, in vsa njihova okolica je razsvetljena. Kipe iz morja zelenjadi in so zagrnjene v atmosfero trpkega, močnega vonja po zelenjavi. Ceste so spremenjene v travnike in pisane gredice, tu diši prst in korenine, gozd in potoki. Vonjava je tako močna, da dihate veselo in močno, in objame vas neka posebna simpatija za te hlabre, debele konje in robate kmečke hlapce, ki so prišli z dežele in pripeljali seboj na svojih vozovih in dvokolesnicah, v svojih vrečah, balah,

Pismo iz Pariza.

Spomladi, 1. 1907.

Nedaleč od bleščečih boulevardov, blizu gizdavega in veselega Jardin des Tuileries, tihe daljine kraljevega Louvre, odličnega Theatre Français, palače Royal, borze, banque de France, ravnega in imponantnega boulevarda de Sebastopol, spremeni Pariz namah svoj veseli, lepi in razposajeni značaj; nebesni sijaj, ki se razpenja nad prostranimi cestami in zlatimi trgi, obledi, in začne se zmes ozkih in mračnih cest in ulic. Sredi njih se nahajajo velike tržnice.

Hiše so tu visoke in strme, stoje si nasproti mrzlo in sovražno, in hitreje nastopi noč med njimi kot drugje v Parizu. Očrnele so od dima, ki ga je Pariz sesul na nje, izprane od dežja, neozaljšane in prikrojene najnavadnejšim potrebam, obupne v svoji enoličnosti in vzbujajo sum, da so polne mrčesa in nesnage, in da stanujejo v njih sami umorjeni, nesnažni in grdi ljudje. Nikoli nisem pogledal na te črne, zevajoče vhode in na te sive cunjaste zastore za neobrisanimi šipami, da bi se ne spomnil onih Zola-jevih opisov takšnih hiš, v katerih se vedno nahaja beseda kloaka in se ponavlja prizor, kako vleče mož svojo ženo za lase po

kmetijske družbe" in roparskega vsenemškega društva „Südmarke," katerega edini namen je, najprej gospodarsko ubiti in izgnati Slovence z njihove zemlje ter popolnoma zaslužniti in podjarmiti naš narod nemški oblasti. Posvetovanja so se udeležili tudi predsednik Kranjske kmetijske družbe in deželni glavar O. pl. Detela in za „Südmarko" profesor Binder. Sklenili so podružnice Kmetijske družbe na Kočevskem združiti v podružniško zvezo s sedežem v Kočevju ter jih še bolj pospeševati kot dozdej. Nastavili bodo pri zvezi stalnega poslovdjo in kmečkega potovalnega učitelja. Kranjska kmetijska družba bo pomagala pri medsebojnem zavarovanju živine, kočevska hranilnica pa bo ustanovila več rajfajznovk. Tudi Südmarka bo dala denarno podporo. Vsa organizacija bo prihodnji mesec že gotova.

Stvar je na prvi pogled zelo nedolžna, a vseeno se moramo čuditi naivnosti in kratkovidnosti, s katero so naši časopisi to poročali. Že samo ime Südmarke bi moralo povedati vsakomur, kdor misli in zna soditi, da bo ta kočevska gospodarska organizacija, ki ima namen pospeševati gospodarsko stanje Kočevcev proti Slovincem, na škodo cele slovenske okolice.

To se že razvidi iz tega, ker se kočevska organizacija loči od kmetijske družbe in bode imela svoj sedež v mestu Kočevju, in to mora spoznati vsak, kdor ni slep, posebno zaradi zloglasne Südmarke, ki igra tu veliko ulogo. Tej organizaciji torej, ki je osnovana v direktno oškodovanje slovenskega gospodarstva, naj bi naša Kmetijska družba ponudila svojo pomoč? Pri posvetovanju je bil navzoč njen predsednik, deželni glavar Detela, ki nima prav nič iskati pri tej od Südmarke podpirani akciji! Ne kot glavar slovenske dežele in ne kot predsednik Kranjske kmetijske družbe!

Zahtevamo odločno od kmetijske družbe, naj nič več ne sodeluje pri tem zločinu, ki je naperjen zoper naš narod! Ne bodite vendar slepi in glejte malo v prihodnost! Ali niso že danes Kočevci gospodarsko mnogo bolj podprti in močni in zato objestni in predrzni, da naskakujejo in napadajo slovensko okolico! Občini Trava in Draga sta priči, da Kočevcem ni do mirnega razvoja in zadovoljnega življenja na svoji zemlji, temveč — da si hočejo priropati slovensko zemljo. Ali ni soseda Kočevcev, Belokrajina v gospodarskem oziru mnogo bolj zanemarjena in v naravnost obupnem stanju? Belokranjci se trumoma selijo v Ameriko, dasi so prazne in opustošene vasi kot za turških časov, a Kranjska kmetijska družba ne vidi svojih ljudi, ne vidi slovenski sinov, temveč vidi samo ošabne Kočevce, ki so nemškega rodu, ki jih vodi nemški knez v boj proti slovenskemu kmetu! Gospod ravnatelj Pire, kako se strinja to z vašim narodnim poštenjem, da bi naša Kmetijska

družba podpirala nemško organizacijo na škodo in nevarnost slovenske okolice? — Kličemo Kranjsko kmet. družbo, naj nemudoma in z vso odločnostjo začne delati na to, da dvigne gospodarsko stanje in organizira kmetijstvo v Beli krajini. Kje je poslanec Šuklje, da ne vidi nič? Ali naj je vaše delo samo v tem, da netite strankarstvo, a ne da bi gospodarsko dvignili in pomagali svojim volilecem! Tožijo, da kočevski nemški vrag rožlja z verigami pred belokrajinsko metropolo, Črnomljem, in mi zdaj ne vemo boljšega, kot da gremo temu vragu na pomoč, mesto da rešimo zatirane svoje brate. Ako ni to zaslepljenost, kaj pa je potem?

Slednjič pa svetujemo Kranjski kmetijski družbi, naj pogleda, kako dela Koroška kmetijska družba s Slovenci v deželi, s tretjino prebivalstva! Kako jih naravnost pomaga zatirati! Predsedniku Deteli dajemo na znanje, da bomo strogo zasledovali njegove korake, ako bo hotel kumovati novi nemški bojni organizaciji. Kranjsko kmetijsko družbo opozarjamo, naj skrbi v prvi vrsti za oni narod, katerega ima najprej rešiti, in ki bolj potrebuje pomoči od knežjih in državnih varovancev!

Vera in cerkev v politiki.

Velik del današnje inteligence je na temelju znanosti in lastnega prepričanja nasproten današnji dogmatični veri, vendar se mora politika ozirati na dejansko stanje stvari, zlasti še moderna politika, ki skuša privedi v politični delokrog najširje družabne sloje. Družba, kakor je danes sestavljena, ima ponajveč dogmatične nazore o veri, je versko prepričana, največ zagradelj, ker ti ljudje niso imeli prilike, da si pridobijo drugačno prepričanje. Realna politika, ki računa s sedanostjo, se mora ozirati na to in ne sme iskati spora s prepričanjem ljudstva, ako ni potreba. Vprašajmo se, ali je mogoča uspešna demokratska politika, ne da bi se odrekla svojega prepričanja, in da pri tem ne pride v nasprotje s prepričanjem večine naše družbe?

Vsekakor je treba, da ločimo cerkev od vere. Vero imenujemo človeško naziranje o vesoljstvu, v kolikor ga ne morejo razumeti naša čutila in znanost, a cerkev imenujemo skupino ljudi istega verskega prepričanja s celim svojim upravnim aparatom. Moderna filozofija se more in mora truditi, da znanstveno naziranje stopi na mesto današnjega dogmatičnega, ali politika je znanost, kako naj se uredi današnja družba, in zato jej ni treba storiti tega. Zanj je dovolj, ako zahteva, da se širi čista znanost.

Delokrog vere, vzet kot prepričanje posameznikov, in delokrog politike ne prihajata nikjer navskriž, ker družba more in mora obstojati, najsibo versko prepričanje ljudstva tako ali tako, zato ker se vera nanaša na stvari, ki

so izven sveta, a politika samo na svet in človeško družbo. In zagradelj obstoji lahko demokratska politika z dogmatičnim verskim prepričanjem, ali pa z znanstveno religijo, vprav zato, ker se ne bavi z verskimi, temveč samo z družabnimi vprašanji.

Nekaj drugega je vprašanje, ali prihaja cerkev navskriž z moderno znanostjo, kaka naj bo človeška družba? Delokrog cerkve se nanaša samo na one ljudi, ki so istega verskega prepričanja. Cerkev s svojimi uredbami, s svojimi funkcionarji prihaja povsod v dotiko z ljudmi, cerkev je del družbe same, in zato je mogoče, da kedaj pride ž njo v nasprotje. Vendar cerkev, vzeta kot skupina ljudi istega verskega prepričanja ne bi nikdar prišla v nasprotje z družbo, ako bi današnja cerkev, zlasti katoliška, bila na svojem mestu. Današnja katoliška cerkev ni ničesar drugega kot oni upravni aparat, na katerega verniki sami nimajo nikakega vpliva, tako da je današnja katoliška cerkev došla v nasprotje ne samo z vso družbo, temveč tudi s svojimi verniki, da, celo s svojimi funkcionarji, t. j. z duhovniki in škofi. Cerkev je izgubila vsak stik z verniki, cerkev je okamenila v onem hipu, ko je ta stik izgubila, in zato je tudi morala priti v nasprotje z moderno družbo.

Sedaj je vprašanje, ali more in ali mora zahtevati demokratska politika toliko vpliva na cerkev, da bi se ta prilagodila novemu društvu, ali je to v nasprotju z verskim prepričanjem današnje večine ljudi?

Družba je poseben organizem, ki mu je zagotovljen razvoj po človeškem umu, ki ima svoj cilj, družbo vlada hladni razvoj pozitivne znanosti. In nikaki verski, niti politični nazori ne morejo človeštva ustaviti na poti napredka, po kateri stopa. Človeška družba je celota s svojim ciljem, a cerkev je del družbe, in zato se ji mora prilagoditi in podpirati njen razvoj. Takšna je sprva tudi bila cerkev in je s svojimi raznimi institucijami in s svojo moralno dajala mnogo stoletij društvu takšen zamah, da je že prevzela vso upravo družbe. Danes se je človeška družba razvila in lahko skrbi sama zase; zato ima tudi pravico zahtevati, da se cerkev s svojimi uredbami postavi v soglasje z društvenim razvojem in da vsak škodljivi vpliv, cerkveni ali katerikoli odstrani. Cerkev kot del društva mora to uvideti in delati v tem smislu, drugače jemlje sama sebi pravico do obstanka.

Demokratska politika, ki hoče delati za sedanost, ne sme oporekati nobeni cerkvi pravice do obstanka, niti pravice, da poučuje svoje vernike o verskih stvareh. To zahteva svoboda mišljenja. Ali družba lahko in mora zahtevati od cerkve, da se v svojih svetskih, minljivih uredbah približa demokratičnemu razumevanju današnje družbe, da išče svoj obstanek v tem, da se prilagodi težnjam in potrebam vernikov,

seboj po tlaku, pokritem od luskin in krvi. — Gore gomazečih jastogov, ki se premikajo in mole v zrak hrustančaste tipalnice. Gore rakov, gore rib, od ljubkih, nežno-ličnih ribic do velikih bodičastih rib z roparskimi zobmi in velikimi divjimi očmi. Gore rakov, ogromni kupi ostrig, ki jih zavžije Pariz, od raznašalca časnikov do bogatina. — Pariz porabi na leto kakih osem milijonov kilogramov ostrig.

S čudom in grozo sem korakal skozi tržnice za divjačino in perutnino. Svobodne, ponosne gozdne živali, srne in jeleni, so tu zložene s polomljenim rogovjem, osteklenelimi očmi in s črnimi, smrkavimi gobci, zleknjeni nareseci, bes in moč v režečih čekanih in otrplih maskah, vrste brhkih fazanov, mavričastih, solnčnih in zlatih ptičev, fantastično nakičeni kot eksotični jezdec, zali in plemeniti. Košare, polne živih kuncev, ki skačejo neprestano drug čez drugega, snežno-beli in smolno-črni, fini in mladi, tolsti in nerodni. Vsi gorki in kot svila mehki, z nič hudega slutečimi, dobrodušnimi očmi. Celi polki gosi, ki neznansko kriče in se tepejo, katera bo gledala iz kletke. (Konec pisma prihod.)

in zabojih deželo v Pariz in jo izlili. Vzbude se predstave o poletnem jutru na deželi, o rosnih njivah in travnikih, ki jih potrjuje še bolj vrišč kokoši, gaganje gosi in rac, ki mole svoje vratove iz kletk. Vse te visoke dvokolesnice iz krajev St. Denis, Vincennes, Neuilly, Champigny, Charenton-le-Pont, Sceaux, Palaiseau, Versailles in St. Cloud razlijejo celo povodenj zelenjave, reke živo-rdeče pese okoli tržnice, poplavijo široko Rue des Salles, ki križa tržnice, z neizmernim bujno-kipečim cvetličnim valom, ki se zaganja ob črne železne stene in polni tržnico des Fleurs.

Življenje tukaj je podobno mrzlični naglici na mravljišču, v katero si sunil z nogo. Giblje se na tisoče rok in nog, hrbtov, tilnikov in glav, da zlože z vozov in nakopičijo vreče hrustajočih zelnatih glav in gromade peteršilja in pese. Nosači tekajo, in zdi se, kot bi preganjali drug drugega. Delajo si pot skozi množico, kriče, preklinjajo, in izginjajo nekam. Pokriti so s klobuki iz debele bele klobučevine na ostrizanih glavah, velikimi kot vozna kolesa, tiče v plavih blazah, so brezobzini drug proti drugemu, proti prodajalcem in kupcem, in še bolj proti gledalcem, ter gledajo edino na to, da se prerijejo skozi in se hitro znebijo svojega bremena. Nepretrgan, jasno zvoneč hrušč tuli

po tržnicah, ki ga poslušate začudeni z nekim spoštovanjem in ki tako deluje na vas, da bi brez vsakega vzroka najrajši začeli kričati na ves glas in se smeјati. V valovih jasno-zelene luči gomazi po tleh ogromnih tržnic vrtinec ljudi, zveznjev, košar, obrazov, golih rok in rdečih pesti, ram, velikanskih klobukov in pisanih naglavnih rut. In nepretrgoma doni vrišč nad vsem. Tisoč razburjenih človeških glasov odmeva kot zvon, ki se guglje brez odmora v zeleni, megleni tržnici.

Vseh tržnic je deset, ki stoje blizu skupaj in so po velikosti enake kolodvorski veži. Tu so tržnice za meso, za sadje, za ribe, za perutnino, za cvetlice itd.

Strahovita vrsta razkrehnjeno obešenih volovskih teles, razcepljenih od ostre sekire, težka in debela, z orjaškimi bati, zaklana teleta, kozliči, prašiči, cela ulica mesa, cela hiša, celo mesto mesa. Ulica sem, ulica tja, mesto, ki ima zidove iz mesa, poplavljen od potokov krvi, in od njegovih svinčenih sten kaplje in curlja neprenehoma. Četa kontrolnih uradnikov se pregiblje marljivo v belih kutah semintja.

Iz ribje tržnice udarja slan, gnjilkast duh. Gore ribje gošče, nosači prihajajo, zasajajo svoje sekire v ploščate ribe in jih vlačijo proč na svojih hrbtih, sled tenkordeče krvi puščajoč za

a ne v zvezi z visokimi plemenitaškimi in državnimi krogi, ki so po svoji naravi konservativni in nasprotni demokratični politiki. Družba ima pravico in mora zahtevati od cerkve, da ne skuša spodkopati vsake težnje širših slojev v doseg boljšega obstanka, s tem, da se cerkev postavlja oficijelno v službo vlade, ki se boji vsake premembe človeške družbe. Te zahteve niso protiverske, niti so na škodo cerkvi. Cerkevni služabniki sami, ki imajo širši vpogled v današnjo družbo, zahtevajo to, a vendar cerkev take težnje kaznuje. To je znak, da oficijelni katoliški cerkvi ni do vere, temveč samo do zakrknjene nadvlade nad družbo.

In verskemu razumevanju vernikov tudi ne nasprotuje ta družabna zahteva. Vzemimo n. pr. civilni zakon in ločitev moža od žene.

Država mora imeti vpliv v tako važni čisto družabni ustanovi, kakor je rodbina. Pa kakor je cerkev svoj čas postavila zakon nerazdružljiv radi koristi družbe same, tako bo tudi današnja družba rešila to stvar tako, kakor bo določila pozitivna znanost, da je za človeštvo najbolje. Danes še mnenja o tem niso edina, ker še nimamo dovoljkušenj, a vsaka stopinja razvoja v posameznih državah ne čuti morebiti potrebe civilnega zakona, a vsekakor bodo rešili to vprašanje po potrebi tako, kakor bo to zahtevala splošna korist. Mislimo pa, da naposled za nas še ni čas, da se to vpelje, čeprav je dobro, da se o tem razpravlja. Kadar pa bi se to uvedlo, bi ne mogel nikdo nobenemu človeku braniti, da bi v čem ne delal po svojem verskem prepričanju, da bi zanj ne ostal zakon nerazdružljiv.

Ali ni svoboden razvoj cerkve najprva potreba cerkve same? Ko bi cerkev imela pred očmi edino rešitev duš, ne bi tako rovala proti demokratičnim uredbam, zlasti ne n. pr. proti republikanskemu redu na Francoskem. Največ zaradi tega, pa tudi zaradi svobode cerkvenega delovanja se zahteva sedaj ločitev cerkve od države. Noben človek ne dela s tem zoper svoje versko prepričanje, temveč dela samo v korist družbe.

Versko vzgojo v šoli smatramo potrebno za one otroke, katerih starši to zahtevajo, siliti pa se ne sme nikogar, da bi vzgajal svoje otroke po nazorih koga drugega. Torej mora družba čislati versko prepričanje vernikov vsakega veropovedanja.

Povdarili smo, da vera ne pride nikjer v nasprotje z današnjo družbo, a cerkev bi prav tako ne smela prititi. Jasno je, da demokratična stranka, ki ima samo politični, gospodarski in kulturni program, ne nasprotuje nikdar verskim načelom niti enega vernika. Z.

Greh se je maščeval.

(Povest iz življenja slovenskega ljudstva. Spisal I. V.)

(Dalje.)

Dolge mesece je bila Franca bolna; toda mlada narava je vendar premagala najhujšo bolezen. V njen bledi, upadli obraz je dihlilo življenje in polagoma se je jela zbuhati nova moč. Mati je videla vse to in se je veselila. Pozabljene so bile dolge, v strahu prečute noči; prišlo je k nji upanje in jo poklicalo zopet v radostno življenje.

„Hvala Bogu!“ je molilo v njenem srcu in ustnice so ji šepetale gorko molitev. „Hvala Bogu, rešena je!“

A prišlo je nenadoma kakor oblak, ki se prikaže nad Prisankovim vrhom in se spusti ob razdrtih skalah navzdol — Franci se je jelo blesti. Neko noč je bila mati zadremala nalahko, in tedaj jo je zbudil glasen, prestrašen krik. Odprla je bila oči in pogledala na posteljo, kjer je sedela Franca in strmela s široko odprtimi očmi v kot.

„Ali jih vidite? Vence imajo med lasmi in prihajajo... Pošilja jih ljubi Jezus.“

Franca je strmela nepremično v kot in se je smehljala. Mati jo je gledala začudeno in

Politični pregled.

Državni zbor. Že peti teden traja državnozbornsko zasedanje, in vendar ne moremo poročati še o nikakem vspehu. Delo v zbornici ne napreduje in ne bode toliko časa, dokler vlada ne ugotovi pravičnim zahtevam slovenskih narodov. Državni zbor ne more redno delovati vsled množice nujnih predlogov, ki zavirajo dnevni red. — Sedaj se bavijo poslanci v parlamentu s začasnim, provizoričnim proračunom. — Slovenski poslanci so vložili več predlogov za podporo vsled toče in drugih uim prizadetim občinam.

Zasedanje državnega zbora bo prekinjeno drugi teden, poslanci pojdejo na počitnice. Glavno delo pripade zbornici šele v jesenskem zasedanju.

Jezikovno vprašanje v državnem zboru je začasno rešeno, in nevarnost češke obstrukcije odstranjena. Čeških govorov v državnem zboru sicer ne bodo sprejemali v zapisnik, temveč jih bo zapisaval poseben češki uradnik, in bodo objavljeni v državnozbornski korespondenci. Za zdaj so se Čehi s tem zadovoljili, a jeseni bodo nastopili drugače.

Na Hrvatskem se razmere obračajo za Madžare in za novega madžarskega bana Rakodezaya prav slabo. Vsi veliki župani so odstopili, noben politik noče stopiti z njim v dogovor. Hrvatsko-srbska koalicija ostane trdno skupaj in hoče jeseni v ogrsko-hrvatskem drž. zboru v Budimpešti zopet obstruirati. V vsej hrvatski politiki sta samo dva moža, ki sta se udala Madžarom in zdaj spletkarita zoper Hrvate. To sta hrvatski minister izdajca Josipović in izdajca unijatski škof v Križevcih, Droho-becki. — Ban je dobil od ogrskega ministrstva oblast, da razpusti hrvatski sabor in razpiše nove volitve. To se ima zgoditi že poleti. — V boju za njihove pravice simpatizira s Hrvati vsa Evropa, ki ostro obsoja madžarske nasilnosti.

Japonska se pripravlja z mrzlično naglostjo na novo vojsko; a ni še znano, s kom da nameravajo začeti Japonci krvavi ples. Boje se jih Američani, Angleži in Rusi. Američani so že poslali večino svojega brodovja v Tihi ocean, in znano je, da so Japoncem zelo všeč Filipinski otoki, ki ne leže daleč od Japonske, in ki so jih Američani priborili od Špancev. Japonci kažejo zobe Američanom, češ, da so krivični napram japonskim naseljencem, a zdi se, da jim služi to samo v izgovor. — A tudi Angleži se ne čutijo varne pred svojim ameriškim zaveznikom, ker Japan troši vsako leto velikanske vsote za mornarico in armado, in je svoje vojne izdatke pomnožil za mnogo milijonov. Komaj so izpustili na morje oklopno fregato „Satzumo“, ki je močnejša kakor največja

mislila je, da govori hči v sanjah. Vstala je in stopila k nji.

„Vlezi se nazaj, Franca. Slaba si še.“

A Franca ni odvrnila oči od kota in ni čutila materine roke na svojem ramenu. Strmela je nepremično predse in se smehljala. Čuden se je zdel materi ta pogled, in ta smehljaj jo je zabolil globoko v duši. Navdal jo je neki strah; začutila je, kot bi ji bile legle neke plašne sence na dušo, in zazeblo jo je.

„Mati, ali jih vidite? Krasni so in se svetijo kot oblaki zvečer. Prihajajo... iz daljave gredo — pred njimi dete, ki nosi zlato palico. To so nedolžni otročiči, in Herodež gre za jimi... Ima dolgo, belo brado in meč nosi v roki. Hu, pomoril jih bo in jim vzelo zlate perutnice!... Pridite sem k meni, nedolžni otročiči — pošilja vas ljubi Jezus...“

Franca je razprostrla roke in zaklicala na glas. Mati je obstala, in povsile so se ji roke. Začutila je, kako ji zastaja kri in lega na dušo nekaj težkega, da bi zavpila na glas... Prijela je hčer okrog vrata in zajokala glasno.

„Franca, bodi mirna — nikogar ne vidim... Samo zdi se ti.“

A Franca je ni pogledala in ni videla njenih solz. Nalahko se je otrešla materinih rok in njene oči so se odprle še bolj široko.

angleška vojna ladja, že grade Japonci novo velikansko vojno ladjo, ki bo največja na svetu. Japonci so z Angleži v neizprosni trgovski in gospodarski boju, in njihova zveza obstoji le na papirju. Zdaj mečejo Japonci svoje poglede na angleško indijsko posest. Najbolj se pa boje vojske z Japonci Rusi; Japonci bi jim radi vzeli vse morskobrežje ob vzhodni Aziji in jim iztrgali vzhodno Sibirijo.

Štajersko.

V Celju so ustanovili duhovniki klerikalno posojilnico. Ustanovljena ni iz potrebe, ampak ker upajo z njo doseči politične vspehe nasproti vsem, ki jih slepo ne ubogajo. Ustanovitev je vzbudila veliko pozornost, ker je naperjena zoper staro slovensko celjsko posojilnico, ki je lastnica celjskega „Narodnega doma“ in ki je po svojem velikem pomenu in denarni moči doslej nekako predstavljala tudi močno politično strujo. — Ako bi klerikalei kazali toliko delavnost in energijo zoper Nemce, kakor zoper slovenske naprednjake! Ali klerikalizem ne pozna narodnosti, temveč samo sovraštvo zoper vse, kar pošteno misli.

Nazadovanje. V Poljčanah je prešla hiša umrlega narodnega trgovca Ivaniša v nemčurske roke vsled dobičkaželjnosti pristaša „Kmečke zveze“ F. Gajseka. Kupil jo je D. Sima, rodom iz Savinske doline, ki pa se je kot trgovski učenec pri Rakušu v Celju navzel tolike nemške modrosti, da je pri vsakih volitvah najstrastnejši nemčurski agitator. — Znamenje časa je, da imamo zadnji čas povsod na Štajerskem zaznamovati samo nazadovanje. Tipično za narodno zavest štajerskih Slovencev je Gajšekovo ravnanje, ki se ob vsaki priliki bije ob prsi rekoč: Jaz sem Slovenec, čeprav glasujem z Nemci in agitiram za nemčurje. Vsa ta narodna nezavest in odpadništvo pa je samo posledica gnjile slovenske politike na Štajerskem, ki je bila breznačelna in neznačajna. — Vodil jo je osební egoizem, ki se je zdaj spremenil v strankarski egoizem. Vidi postopanje „Kmečke zveze“ in njenega glasila „Sl. Gospodarja“! Slovenski Štajer gre rakovo pot!

Rogatec in okolica. Na Sp. Štajerskem ga ni v narodnem oziru za Slovence bolj nezavednega kraja kot je Rogatec in okolica, ki leži tik hrvatske meje. Kakega pokoljenja so rogaški Nemci, nam je jasno, če pogledamo njihova imena, ki se glase čisto slovensko. Zato pa so skrajni nemški zagrizenci po reku, da je „janičar hujši od Turka.“ Če le slišijo v trgu slovensko besedo, že gledajo postrani, kako da se kdo predrzne javno pokazati svoje prepričanje. Ako pa ti „nemci“ zaslišijo besedico „Živio,“ tedaj završi po celem trgu, kakor bi dregnil v sršenovo gnezdo. Vsaki gonji proti Slovincem

„Glejte, prihajajo že bližje in pojejo pesem... Ali čujete? — To je tista pesem, saj veste... Otročiči, naj vam pomagam še jaz!“

In Franca je začela peti. Njene oči so se zaprle, nagnila je glavo vstran in sklenila roke na prsih.

„Kako ubožne me ovčice
Tebi to vrnile bi?
Svoje damo Ti dušice
v duhu vse ponižnosti...“

Tresoč je bil njen glas, v začetku tih, a je postajal vedno glasnejši in je bil čudovit v tej sobici, kjer je bilo vse mirno in tiho in je le mati ihtela z obupnim jokom. Zunaj je ležala črna jesenska noč, oblaki so se podili po nebu, bili so težki in črni kakor noč, ki je zakrivala svet. Padal je dež in udarjal na šipe in veter se je oglasil tuintam močnejše ter pripogibal veje visoke hruške tam ob oknu. —

„Franca! Franca!“

Mati je klicala obupno in se oklenila hčere. Franca pa je pela dalje in se ni zmenila za obupne vsklike. Vrata so se odprla in na pragu se je prikazal Dolnik. Obraz mu je bil prestrašen in njegove velike, modre oči so obvisle na na hčeri.

načelujejo g. kr. uradniki, ki so razen enega sami Nemci, akoravno je v področju njih delokroga najmanj 98 odstotkov Slovencev. In ti uradniki so skrajno nemško naduti in prusaški. Tržka nemška šola pa je glavna germanizatorična trdnjava. Čudimo se, da se štajerski Slovenci niti malo ne pobrigajo za te razmere.

Šoštanj, še pred dvema letoma slovenski trg v Šaleški dolini, postaja od dne do dne, kar smo ga izgubili, nazunaj in znotraj bolj nemški. Kmalu bo izginil zadnji slovenski napis v trgu, nasprotniki kupujejo hišo za hišo od slovenskih volilcev. V tržkem zastopu so sklenili Slovenci kompromis z Nemci, in sicer tako, da je podžupan Slovenec. — Kljub temu uraduje občina le nemški, pečat je samonemški, in to v trgu, kjer je večina prebivalcev Slovencev. In nekdo primerja v „Domovini“ naš kompromis s češko-nemškim kompromisom v Budjejevicah! — V mestu, ki je bilo od nekdaj nemško, ki je bilo res naseljeno od pristnih Nemcev v budjejeviškem jezičnem otoku! Šoštanj pa je bil nekdanj popolnoma slovenski trg, obdan okoli in okoli od slovenskega naroda! Kako naj primerjamo potem Šoštanj z Budjejevicami. Glejmo, da se gospodarski okrepimo! Werbnig, Orel in enaki zagrizeni nemčurji in najhujši naši nasprotniki se mirno rede na naše stroške, a delajo zoper nas! Pokličimo slovenske trgovce v trg in poučimo okolico, kdo so ti renegati, janičarji, izdajalci svoje krvi! Na delo!

V Celju sta prišla zadnji čas dva slovenska trgovca v konkurz. Vzroki so pač različni, in en vzrok je brez dvoma tudi ta, da so ju premalo podpirali naši ljudje. — Zlasti okolica je v tem oziru popolnoma neorganizirana, kmetje kupujejo iz navade v nemških trgovinah; pri nas sicer vpijemo „Svoji k svojim,“ in mislimo, da smo s tem kaj dosegli. Nič! Vzбудimo v ljudstvu pravo zavest, poučimo ga, da bo vedelo, da podpira svojega sovražnika, ako kupuje pri nemškem trgovcu. Da se bo zavedalo, da stori naroden greh, ako kupi pri Nemcu, in da potem kmet ne bo več niti mogel k Nemcu, ker ga ne bo pustilo notranje prepričanje. In slednjič! En nereelen trgovec škoduje slovenskemu trgovskemu ugledu neizmerno! Res, „Svoji k svojim,“ a tudi pristavljajmo: „Vedno dobro blago in pravično!“

Na gimnaziji v Mariboru je bilo letos 483 dijakov, med temi 318 (66%) Slovencev; nižji razredi so imeli slovenske paralelke. I. razred celo dve. Odličnjakov je bilo 45 (27 Slovencev.) Poučevalo je v celem 31 učiteljskih moči.

Sokol v Žaleu razvije dne 4. avg. svojo zastavo. Vršila se bo ob tej priliki velika narodna slavnost, ki obeta biti krasna. Zastopana bodo vsa slovenska sokolska društva.

Cenitev škode po toči. Ni ga skoro kraja Štajerske, kjer bi jih ta huda uima ne bila

obiskala. A povsod se pritožujejo, da okrajna glavarstva sila kasno pošiljajo cenilne komisije, ki naj ocenijo škodo! Kmet mora med tem spraviti čisto žito, če ne mara, da mu še ostala slama ne segnije, drugo mora podorati, pokositi itd. Ko pride slednjič komisija, ima cela stvar že drugačno lice. Trsje se je obraslo, polje ozelelenelo, seveda prazno, tega pa navadno ne cenijo. Škoda bi se naj v določenem roku cenila, to bi bilo edino pravično!

Toča je pobila dne 9. julija ljutomerske gorice, zlasti Jeruzalem, Gresersčak, Slamnjak in Strmec. Škoda je ogromna.

Koroško. Narodna šola v Št. Jakobu v Rožu.

Nedelja, dne 14. t. m., je bila za koroške Slovence velik in važen dan, ki ostane v zgodovini naših zatiranih bratov na severu Karavank neizbrisen: Postavili so namreč temeljni kamen prihodnji „Narodni šoli“ za slovenski Rož. Slavnost je bila lepa in velikega pomena za probujanje narodne zavesti spodnje Rožne doline, s tem dnevom naj bi bil tudi postavljen temeljni kamen nadaljnjemu narodnemu delu po slovenskem Korotanu. Nedeljska slavnost je bila najbolj podobna nekdanjim slovenskim taborom, velikim ljudskim shodom, kamor je privrelo ljudstvo od vseh strani, in gotovo od taborskih časov še ni bilo večje narodne slavnosti na Koroškem. Tudi nedeljska je bila še zelo pomanjkljiva; v prvi vrsti smo pogrešali slovenskih Korotancev; bilo jih je, a vse premalo. Za to bi bilo treba večje agitacije, da si narod zbližamo in privabimo na svoje shode, ker le potem je mogoče uspešno delo.

Ljudstva je bilo do 4000, a od tega vsaj polovico Kranjcev in Primorcev. Nova „Narodna šola“ bo stala pri vasi Št. Peter, osem minut oddaljeni od Št. Jakoba, na zelo lepem prostoru ob okrajni cesti, ki pelje proti vzhodu. Pred cerkvenim blagoslovom je imel nagovor prošt tinski Einspieler, ki je tudi blagoslovil kamen. Povdarjal je pomen verske šole, dasi je tudi primerno povdarjal potrebo slovenske šole. Za njim je govoril koroški državni poslanec Grafenauer, ki je v dobrem, ljudskem govoru kazal vso pomanjkljivost koroškega šolstva za Slovence in slavil narodno šolo. „Drugod govore o nekakih razmerah, Rusini v Galiciji tožijo o slabih razmerah, a mi, koroški Slovenci sploh nimamo nikakih razmer. Zakaj, kjer so razmere, mora tudi nekaj biti, dva naroda morata vsak nekaj imeti, da se lahko potem govori, v kakšnem razmerju da živita med seboj. A koroški Slovenci nimamo sploh ničesar, niti ene deželne ljudske šole!“ Grafenauer je povedal, kako so Čehi narodno-radikalni in jih nam je stavil v

vzglede, češ, da moramo tudi mi zahtevati in ne prositi, kar nam gre. V vzgled koroškega šolstva je navedel utrakvistično šolo v Ziljski dolini, kjer ne morejo doseči nikakih učnih uspehov. — Ljudstvo ga je poslušalo verno, v istini kot svojega voditelja, kateremu zaupa. Bil sem s kmetom, ki je za proštove pridige sedel na gostilniškem vrtu pri čaši piva, a ko je Grafenauer stopil na govorniški oder, je vstal nemudoma: „Grafenauer bo govoril, moram ga slišati.“ Šel je bliže, vzel list papirja in si zapisoval vsebino govora. — Drug kmet v moji bližini je pritrjeval: „Saj ima prav, kar govori!“ Ne vem, kakega političnega prepričanja je bil, morda nasprotnik, a z govornikom se je v vsem strinjal.

Popoldne je bil koncert v Št. Jakobu, pri katerem sta nastopili domači pevski društvi „Rožica“ in „Drava“, pevski zbor Kranjske Čitalnice in pevski zbor iz Gorice. — Žal, da se je vršil koncert v preozkem prostoru, kamor ni prišlo domače ljudstvo. Tudi ljudska veselica ni prišla do veljave, ker ni bilo mesta. Govorili so se navdušeni govori, dal Bog, da bi imeli kaj uspeha! Z ognjevitim in plamtečim navdušenjem je govoril domači župnik, g. Matej Ražun, ki je ustanovitelj Narodne Št. Jakobske šole, voditelj Rožeških Slovencev, požrtvovalen in nesebičen svečenik svojega naroda. Taki možje so v stanu še rešiti Slovence na Koroškem. On je prišel na idejo Narodne šole, ko so Nemci sklenili germanizirati ali razdeliti domačo šolo, ki ima še samo slovenski napis: Ljudska šola. Pač edina na Koroškem! Župnik Ražun je tekom par let nabral potreben denar, da so mogli začeti z zidanjem šole, on je duša vsega gibanja. Slava vrlemu možu!

Kar smo začeli, nadaljujmo! Na Koroškem so nenavadne razmere, in zato nam je treba nenavadne eneržije, velikanskega truda in resnega dela, da ohranimo ondotni slovenski življenjski rod. Prvi rod je že prišel iz germanizatoričnih šol, in ta rod govori še slovenski, a ne zaveda se več svoje narodnosti, in drugi rod, ako ne zastavimo vseh sil, tudi govoril več ne bo slovenski! In potem je Korotan za Slovence popolnoma izgubljen.

Kranjci morajo priti na pomoč Korošcem, čeprav bi tudi sami lahko več storili, kot store. Snujte izobraževalna društva po vseh občinah, prirejte shode, organizirajte narod, osnujte gospodarska društva, i. t. d. Veliko dela je treba, velikega rodu je treba v tej resni dobi, ko je nevarnost, da se posuši in umrje najstarejša veja slovenskega narodnega debla. Prelep je Korotan, in ni čudno, da se Nemci tako trudijo, da ga ugrabijo Slovincem. Vreden je naše ljubezni, potrudimo se, da nam ga ne odtujijo in ukradejo!

„Kaj je? Kaj je?“ je povpraševal. Njegov glas se je tresel in mrzel znoj mu je stopil na čelo, ko je zagledal ženo in hčer.

„Pasi nas, o Jezus mili, v cvetju svojega sadu; daj, da bomo pristopili vsi k studentu večnemu...“

Franca je odprla spet oči in se zagledala v kot. „Ali jih še ne vidite? Blizo so že in prihajajo,“ je šepetala komaj slišno. Toda nenkrat je dvignila glavo višje, odprla široko oči in jih zasenčila z roko.

„Herodež je med njimi,“ je zavpila s prestrašenim glasom. „Glejte ga — dvignil je meč in odsekal glavo detetu, ki nosi zlato palico... O, ljubi Jezus, pomagaj! Kri teče, kri...“

Bolnica je mahnila z rokami in skočila s postelje. Za hip je stala na nogah, a potem je omahnila in zdrknila brez glasu na tla... Dolnik je skočil k nji in jo položil rahlo na postelj. Mati je jokala glasno in sklepala roke. Dolnik pa je stal ob postelji nem in stiskal ustnice; na prag sta stopila Pavle in Janez in gledala v sobico, kot da bi ne mogla umeti tega, kar se je ravno zgodilo.

Začeli so se dnevi, polni žalosti in bridkega trpljenja. Nad Dolnikovo hišo se je razprostrla žalost, naselila se je v vsakem kotu in je bila mračna in bolestna... Tiho je bilo

kroginkrog; le iz male izbice so prihajali glasovi, mehki in kramljajoči, kot bi se pogovarjal tam otrok z drobnimi ptičkami, ki so sedle na okno in se ozirajo radovedno v sobo. Franca je kramljala tam sama s seboj, govorila je z bitji, ki so prihajala iz daljnih, čudovitih krajev k nji, in videla jih je razločno pred sabo. Telesna bolezen jo je zapustila, a tema ji je legla na dušo in njene misli so bile nedoločne in kakor v meglo zavite. Sanjarila je kakor otrok in se smehljala neprenehoma. Nikogar ni mogla trpeti poleg sebe; če je stopil tuj človek k nji, ga je pogledala začudeno in vprašala:

„Ali si iz Betlehema?“

Toda ni čakala odgovora. Obrnila se je od njega in se je začela pogovarjati z bitji, ki so prihajala k nji iz daljnih, čudovitih krajev. Le brata Janeza je imela rada in se pogovarjala z njim o nedolžnih otrocih in o kralju Herodežu. Videla jih je še vedno tam v daljavi, in takole zvečer so prihajali bliže. Krasni so bili in lepi kakor oblaki v večerni zarji, imeli so vence v plavih laseh in peli lepo pesem. Za njimi je stopal Herodež in nosil v desnici velik in svetel meč; gledal je na otročiče in se smejal zlobno...

Tako je bilo dva meseca, in Franci se še ni bolezen čisto nič zboljšala. Toda nocoj po večerji jo je kar vrglo na postelj, stresnila se

je in zastokala. Krčevito je stisnila pesti in na čelu se je pokazal znoj. Oči so se ji zaprle, in zdelo se je, da prihaja življenje na ta topa in blede lica, prihaja z rdečico, ki se je razlila čez upadla lica, in misli se jasijo...

„Janez!“ je zamrmrala bolnica in odprla za hip oči. „Prihajajo...“

Nasmehnila se je — in takrat so se odprle pesti, mlado telo se je stresnilo zadnjikrat, rdečica je izginila z lic in Franca je bila tiha in pokojna... Ležala je na postelji; slaba svetilka je razsvetljevala komaj izbico, okno je bilo slabo zastrnjeno in tam so se kradli skozi odprtino jasni mesečni žarki in padali na blede, smehljajoči obraz mlade, mrtve deklice —

Dolnikica je sedela še vedno napol sključeno pri peči in strmela na tisti blede obraz tam v postelji. In zganila se je šele takrat, ko je začula v sosedni sobi korake.

„To je Janez,“ je pomislila in dvignila glavo.

In resnično — bil je Janez. Stopil je čez prag in se ozrl na postelj. Ko je bil hitel po cesti domov, ni hotel verjeti, da je umrla Franca. Zdelo se mu je neverjetno in čudovito, da bi bila vzela smrt sestro, ki je bila telesno zdrava, katero je imel resnično rad. Ne, to ni resnica, pa naj bi rekel Oren še stokrat!

Slovenska industrija v Borovljah. Znamenita Vernigova tovarna za izdelovanje pušk v Borovljah na Koroškem je prešla v slovenske roke. Na čelu konsorcija, ki je prevzel to industrijsko podjetje, sta ljubljanski župan Hribar in celovski slovenski odvetnik dr. Müller. Sliši se, da namerava konsorcij nakupiti še nekatere druge tovarne. — To je pač edina pot, da pride v industrijskih krajih na Koroškem slovenski živelj do veljave in da se tudi obdrži.

V Sp. Dravogradu, trgu na spodnjem Koroškem, ki je pri zadnjih volitvah s pomočjo slovenske okolice prešel v slovenske roke, se tržki Nemci in nemčurji trudijo na vse načine, da bi utrdili nemštvo in dobili občino zopet v svoje roke. V ta namen so priredili veliko pangermansko slavnost, pri kateri je tudi sodelovala vojaška godba kranjskega pešpolka iz Celovca. — Veselica se je vršila v znamenju 25 letnice podružnice „Schulvereina“ ter ustanovitve „Turnvereina.“ Ker tudi Südmarka deluje na vse kriplje v tem kraju za nemško propagando, zato je pač treba, da so Slovenci pozorni, drugače bo ta zdaj slovenska občina čez par let zopet nemška. A mi ostanemo brezbržni, „kakor smo b'li,“ in zato ni čudno, da so vsi naši vspehi samo hipni, katerim potem sledi večno nemško suženjstvo.

Podljubelj pri Borovljah se bo osnovala nova posojilnica. Zopet bomo en korak naprej v naši gospodarski organizaciji. Ljudstvu se mora gospodarsko pomagati na noge, potem je bomo tudi veliko lažje rešili narodne smrti.

„Gospodarska zadruga“ v Sinči vasi je imela dne 30. junija svoj občni zbor. Dohodkov je bilo 75.023 K. Dohodki za žito znašajo 52.396 kron, stroški za žito pa 54.059 K. Vrednost zaloge znaša 20.367 K.

Primorsko.

Za slovensko poroto v Trstu so vložili v državnem zboru na Dunaju interpelacijo poslanec dr. Rybář in tovariši. Pred deželnim sodiščem v Trstu se vrše porotne obravnave samo v laškem jeziku, in napram slovanskim obtožencem le s pomočjo tolmača. Sodni jezik pa je pri tržaških sodiščih vedno tudi slovenski in hrvaški, ter so ustanovljeni pri tržaških sodiščih posebni slovenski oddelki. Nezanosljivost razprave s pomočjo tolmačev je uvidelo tudi kasijsko sodišče, ki je v nekem slučaju smrtno obsodbo razveljavilo in odredilo novo razpravo pred goriško poroto, katere pa obtoženec ni čakal in se je prej sam obesil.

Deželno trgovsko šolo odpro jeseni v Gorici. Šola bo popolnoma italijanska, dasi bi morala biti po vsej pravici tudi slovenska, ker zanjo prispeva vsa dežela. Dolžnost slovenskih poslancev je, da to laško nakano preprečijo, da

A zdaj jo je videl pred sabo in zdaj je verjel. Stopil je bliže k postelji in sklonil glavo. Nasmehljaj se mu je obraz v mesečnem svitu, bil je lep in krasen. Oči, iz katerih je prej gledala topa blaznost, so bile zaprte in čez ves obraz je bil razlit neizkaljen in blažen mir — da, bila je to Dolnikova Franca v cvetju nedolžne mladosti. Sanjala je pred njim in smrt je zarisala v obraz neizbrisljive svete črke...

Janez je stal s sklonjeno glavo ob postelji. Vzel je klobuk z glave in bil tih. Mati je stopila k njemu in si obrisala solze s predpasnikom.

„Janez, glej, umrla je... Bog jo je rešil težkega življenja. Pa tebe je klicala, predno se je ločila, in ti si bil njena zadnja beseda.“

Janez se je okrenil, in polastila se ga je neprijetna misel: Umirala je, a ti si kvartal; klicala te je, a ti si pil in bil vesel. Morda je želela, da bi te videla in ti dala roko v slovo, in bolelo jo je, ker te ni videla; a ti si sedel v gostilni in kvartal. Bilo ti ni mar, da je umirala takrat tvoja sestra in te klicala in hrepnela po tebi; bilo ti ni mar!

Janez je sklonil nanovo glavo. Začutil je v srcu nekaj težkega, in zdelo se mu je, da se veča tista teža, in oster glas mu je govoril velike in neprijetne besede. In, ali ne trepeče na

bi dežela, ki ima dve tretjini slovenskega prebivalstva, imela samo laško trgovsko šolo.

Slovensko moško učiteljsiše na Primorskem premeste iz Kopra v Gorico. Koper je mesto ob severovzhodni istrski obali, tri ure od Trsta, in je nekako ognjišče laške iredente, ki zastruplja na eni strani ital. dijake, na drugi pa silno preganja slovenske. Sedanji primorski namestnik Hohenlohe je premestil hrvaško učiteljsiše iz Kopra v Kastav, slovensko pa premesti v kratkem v Gorico, laško pa v Gradiško, ki je pač edino naravno središče Italijanov.

Organizacija slovenskega delavstva v Trstu. V nedeljo se je vršil v Trstu shod, na katerem so zbrani delavci odobrili pravila nove delavske organizacije.

Shod železničarjev v Gorici. Dne 12. t. m. so imeli uslužbenci južne železnice v Gorici shod, ki je bil zelo dobro obiskan. Zbrale so se vse kategorije uslužbencev Južne železnice ter še enkrat slovesno izjavile, da so pripravljene stopiti složno v boj: vsi za enega eden za vse, ne dajo se več niti dražiti drug proti drugemu, niti slepiti s praznimi obljubami in besedami. Uslužbenci so pripravljene ter zahtevajo v določeni dobi odločen in jasen odgovor — sicer naj pride, kar mora priti. — Pripomniti moramo, da je sloga uslužbencev Južne železnice tako dovršena, da je ne motijo ne narodnostni, ne politični ne stanovski razpori — v tem boju se gre edino le za zboljšanje službenih razmer uslužbencev vseh vrst.

Simon Gregorčič, življenjepis. Ta knjižica je izšla te dni ter stane broširana 1 K 20 h, lično v platno vezana pa 2 K. Knjižici je pridejana pesnikova slika. Čisti dobiček je namenjen „Šolskemu domu“ v Gorici. Knjiga se dobiva pri založniku g. Ig. Gruntarju, c. kr. notarju v Ribnici in večinoma v vseh knjigarnah.

Toča v Istri. V Pazinu, Buzetu in okolici je dne 17. t. m. strašna nevihta s točo — posamezni kosi so tehtali do 100 gramov — uničila vse poljske pridelke in trte. V Pazinu je pobila toča nad 800 šip na hišah. Gore so bile bele od toče, kakor da jih je zapadel sneg. — Škoda je ogromna.

Kranjsko.

Za samoslovenske ulične napise v Ljubljani. Občinski svet ljubljanski je imel v ponedeljek zvečer sejo, pri kateri so mu izročili poziv ljubljanskega prebivalstva za samoslovenske ulične napise v Ljubljani. Poziv ima 7172 podpisov samostojnih mož ljubljanskih, in se torej sme opravičeno smatrati za zahtevo ogromne večine odraslega ljubljanskega prebivalstva. Še vedno nam kvarijo značaj slovenskega središča dvojezične tablice kot izzivajoč ostanek iz dobe nemškega gospodstva, in sram nas mora biti pred tujci, ki prihajajo gledat slovensko stolico,

tistih mrtvih ustnicah njegovo ime? Zaprle so se, ko so klicale njega, in ne odprejo se nikdar več... Zazdelo se mu je, da padejo zdajpazdaj tiste velike trepalnice raz oči in ga pogleda Franca z očitajočim pogledom: Pojdi, ker nimaš sestre tako malo rad, da bi jej stisnil ob smrtni uri roko! Pojdi in ne glej me več! —

Težke so bile Janezu te misli in bolelo ga je... Padel bi pred posteljo na tla in se razjokal: Odpusti, Franca, ker me tako boli in peče! — Nič več ni mogel gledati v tisti blede in jasni obraz, ker se mu je zdelo, da tam bere očitaje — povetil je oči in gledal nemo v tla.

„Ali ni lepa?“ je govorila mati kraj njega. „Revica, trpela je dosti... Kje pa hodita oče in Pavle, da jih ni že toliko časa nazaj? Veš, šla sta klicat Peregrinko in Turno, da mi pomagata... Oblekle jo bomo.“

Zunaj v veži so se začuli koraki in pritajeno govorjenje. Dolnikova je odprla vrata in jim šla naproti. Janez je ostal sam v izbici in stal s povešeno glavo ob postelji. Toda naposled se je predramil; dvignil je glavo in pogledal mrtvo sestro.

„Franca, odpusti mi! Nikoli več ne primem karti!“

pa najdejo dvojezično mesto. Poziv pravi: „Pa ne le ozir na ulične napise drugih mest, kakor Trsta, Gorice, Celja, Maribora, ki so vsi enojezični, nas vodi, ko zopet zahtevamo, da se Ljubljana tudi nazunaj pokaže kot slovensko mesto. Stojimo pod vtisom sklepov občinskih svetov v Mariboru in Celju, ki sta sklenila, da mora izginiti s hiš tudi vsak zaseben slovenski napis, ki sega v ozračje nad mestnim svetom. Dne 30. oktobra 1906 je dal občinski svet mariborski siloma odstraniti desko protokolirane trgovske tvrdke, na kateri je bil poleg nemškega tudi slovenski napis. Nobena prošnja ni pomagala, Slovenec je brezpraven na mariborskih in celjskih tleh, ki so obkrožena po stotisočih Slovencev. Na Kranjskem pa, kjer je med prebivalci 96 odstotkov Slovencev, je pred leti celo deželni odbor nastopil za nemške napise.“ — Poziv so izročili deželnemu odboru, zaeno s sklepom občinskega sveta, da se imajo vprihodnje vsi ulični napisi napravljati le v slovenskem jeziku. Dolžnost Kranjskega deželnega odbora pa je, da dá Ljubljani, kar ji po pravici gre — slovensko lice.

Profesorska mesta in kranjski deželni šolski svet. Pred nekaj leti je bil brez razpisa in brez vednosti dež. šolskega sveta poklican na I. državno gimnazijo v Ljubljano nemški učitelj za zemljepis in zgodovino, K. Wedan. Bil je to zagrizenec, hajlove, ki je svojega ravnatelja, g. Senekoviča, napadal v zakotnem listu celjskih renegatov, v „D. Wacht“. Zdaj je Wedan prestavljen na Dunaj, na njegovo mesto v Ljubljano pa je poklican zopet mlečnozobi nemški profesorček, nekov Rothaug, a zopet ni bilo prej to profesorsko mesto niti razpisano, in ga je vlada kar pod roko oddala Nemcu. To postopanje vlade je vzbudilo v profesorskih krogih ogorčenje, ker je vlada pri tem imenovanju preskočila dva starejša slovenska profesorja, ki nista stalno nastavljena. To vladino postopanje je nesramnost in kliče po najogorčenejšem protestu! Kranjski dež. šolski svet pa je zdaj uvidel, da ga vlada čisto nič ne upošteva, da ga bagatelizira, in da ga niti ne vpraša za svet v njegovem lastnem delokrogu. Ako bi bil značajan in dosleden, bi izvajal konsekvence in bi odstopil. A tega pri naših ljudeh ni misliti. Mi imamo same vladne šlape, a nikakih značajev!

Nemške šole v Ljubljani. Minulo šolsko leto je bilo v Ljubljani v šoli nemškega „Schulvereina“ 200 šolarjev. Zanimivo bi bilo izvedeti, koliko je bilo med temi otrok slovenskih staršev. Nemci hočejo za to šolo zgraditi šolsko poslopje. — Na petrazredni nemški deški ljudski šoli sta bila 202 učenca, med njimi 72 Slovencev, na mestni dekliški nemški šoli je bilo 419 učenk, med njimi 136 Slovenk! Sramota je za slovensko Ljubljano, da se celo v naši sredini ponemčujejo otroci, in treba bi bilo, da se sklene tudi pri nas po vzgledu Moravske nekaj

Izpregovoril je polglasno in prijel sestro za mrzlo roko. V oči so mu stopile solze; naglo se je obrnil in odhitel ven iz hiše. V sobo pa so stopili ljudje; mir, ki ga razlije smrt za nekaj trenutkov krog sebe, je izginil, in glasno govorjenje se je razlegalo po sobi.

III.

Prešli so trije meseci po Francini smrti. — Solnce je postajalo gorkejšo, visoke snežne plasti so se jele tajati in skozi jasni dan so hiteli skriti in mehki glasovi. Pomlad prihaja... Dvignila se je na jugu in plava nad šumečim, brezkončnim morjem tja v tihi planinski svet... Žuborelo je kroginkrog kraj zagorske vasi. Narasli so bistri viri in hiteli z glasnim šumom s skalnatih gor; padali so nad prepadi in prihiteli peneč se v dolino. In zakipela je deroča Piščenca in se dvignila — drla je čez kamenje in je bila bela kakor mleko...

Stari Dolnik je stopil na prag in se zagledal v nebo. Solnce je bilo ravno zašlo, in sivi snežniki so rdeli v čistih bojah. Zdelo se je, kakor bi se bilo razsulo čisto zlato po mrtvih pečinah; trepetalo je tam gori in se dvigalo vedno višje. Na vsem čistomodrem nebu ni bilo ne ene meglice; sama čista modrina se je širila nad planinami in gledala z visokega neba.

lex Perek, t. j. zakon, ki bi onemogočil slovenskim otrokom pohajati nemške šole, in narobe. Ali v Ljubljani o tem govoriti, je budalost! Ljudskošolsko vprašanje je za Ljubljano tako sramotno, da bi zardela, če bi bila res bela. Vse mestne ljudske šole so prenapolnjene, in kleti, drvarnice, stranišča so se preuredila za šolske sobe, in mestni šolski svet je bil zadovoljen in vesel, ako niso tiščali slovenski otroci v slovenske šole. Mestni šolski svet je sam podpiral germanizacijo! V Ljubljani je nujna potreba, da se zgradi nemudoma najmanj dvojne ljudskošolskih stavb.

Za skupen jugoslovanski klub se zavzema „Posavska straža“, glasilo dr. Benkoviča, ki sedi v Šušteršičevem klubu in pravi, da „cepljenje moči koristi samo našim nasprotnikom, nemškimi nacijonalcem, ki v narodnih ozirih nastopajo kot mogočna falanga nasproti vladi, četudi je njih narodna parlamentarna zveza v drugih vprašanjih razcepljena na več podklubov.“ „P. Str.“ upa, da se do jesenskega zasedanja posreči ustanoviti klub vseh 37 jugoslovanskih poslancev.

Kaj hočejo Kočevarji? Od 24 kočevskih nemških občin jih je 19 podružnic „Schulvereina“, in ravnotako se nahaja v vsaki občini podružnica Südmarke. — Jasno je, da so postali ti krošnjarji nesramni do skrajnosti in da jim ni nič drugega mar, kot polastiti se slovenske posesti. In naša kmetijska družba jih hoče še podpirati v njihovi predrznosti!

Manjšinski odsek „Adrije“. V akademičnem društvu „Adrija“ v Pragi se je osnoval že lansko leto „manjšinski odsek“. Namen tega odseka je, proučavati sistem in delovanje različnih narodnih šolskih in obrambnih društev ter koristne uredbe, ki pomagajo drugod krepiti narodni življenj, prilagoditi jih našim razmeram in kolikor mogoče presaditi na slovenska tla. Manjšinskemu odseku je odprto veliko polje dela. „Adrija“ se je mogla z največjimi nadami na uspeh lotiti tega dela, kajti Praga je v tem oziru za naše dijaštvo najboljša šola. Vsa češka narodna in obrambna društva: „Matica Šolska“, „Narodna Jednota Pošumavska“ in „N. J. Severočeska“ imajo svoje „akademične odbore“, ki so društvom predvsem v moralno podporo in agitačni element. Dve nalogi treba rešiti pri našem manjšinskem obrambnem delu: 1. treba dobiti kolikor mogoče dosti obrambnih sredstev in 2. ta sredstva prav in uspešno porabiti. Obojega smo dosedaj pogrešali. Naša „Družba sv. Cirila in Metoda“ še daleko ni uporabila vseh onih virov, ki donašajo obrambnim društvom drugih narodov leto za letom lepe tisočake. Če kje, je pri nas potrebno izrabiti vsa ona sredstva, ki so se drugod izkazala kot plodonosna. — Drugo vprašanje pa je: kako prav vporabiti one tisoče, ki jih z žrtvami skupaj spravlja ne bogati slovenski narod. Tu je treba razumnosti, da se ne vrže denar proč, ampak, da se porabi tako, da donaja čim večje

koristi. — Naloga „manjšinskega odseka“ leži torej v rešitvi teh dveh vprašanj. V ta namen se je lotil odsek najprej proučevanja slovanskih obrambnih društev (predvsem čeških in poljskih), njih narodnih razmer, organizacij, šolstva itd. V istem smislu hoče proučiti odsek tudi delovanje in napredovanje nam sovražnih tujih društev, predvsem onih, kojih delovanje je naperjeno proti Slovincem in hoče proučiti, zakaj in koliko so ta društva napredovala in zakaj je naša šolska „Družba“ v primeri z njimi tako daleč zaostala. S tem se bo odsek dotaknil narodnega življenja sploh in pokazal rane, ki jih je treba ozdraviti, ker le zdrav, energičen narod more uspešno biti tako intenziven narodni boj, kakor ga moramo mi. Vsa sila mora ležati v dobri organizaciji, ki pa ne sme biti le za parado, ampak mora odgovarjati svojemu namenu. „Manjšinski odsek“ je stopil v zvezo s češkimi in poljskimi obrambnimi društvi in se je z vso resnostjo lotil svojega dela. Svoje rezultate objavi te dni v posebni številki „Omladine“, ki naj poda jasno sliko naših in drugih razmer na polju narodnega obrambnega dela. To naj pomore v to, da nam postane naša „Družba sv. Cirila in Metoda“ v resnici to, kar bi nam morala biti.

Kaj dela g. Levec? Sliši se, da sestavlja knjigo: „Slovenski izdajalci“. Napisal bo zgodovino našega izdajništva vseh časov in vekov in pokazal, kako v gotovih slučajih Slovenci nismo reagirali na izdajske čine, ki so bili ljutejši od njegovega. Dobro, ali s tem se ne bo opral! Njegov žalostni sloves se je raznesel povsod, in vsled tega bo trpela „Slov. Matica“ občutno škodo in izgubila bo mnogo članov, ako nemudoma ne odstopi njen predsednik, Levec. Odbor naj ga pozove, naj odstopi! Drugače bo slovensko časnikarstvo vedelo, kaj mu je storiti. Na hudo rano — hudo travo!

Za Gregorčičev spomenik priredijo vasi Rakek, Unec in trg Planina na Uncu pri g. A. Belletu v nedeljo 21. t. m. veliko ljudsko slavnost. Vspored: Prolog. Društvena godba iz Ljubljane. Postojnsko pevsko društvo. Čarovni kabinet. Prosta zabava. — Vinski, pivni šotor z različnimi jestvinami, kavarna, na raznju pečeno meso. Izletnikom k tej veselici so pri popoldanjšnih vlakih ob rakovskem kolodvoru, k večernim vlakom na Uncu, vozovi brezplačno na razpolago. Izlet na to veselico se spoji lahko z dopoldanskim poletom v škocijansko jamo, ali na cerkniško jezero, in bodo v ta namen izletnike spremljali od komiteja najeti vodniki. Kdor hoče torej 21. dopoldne na cerkniško jezero, ali v Škocijan, naj se prijavi do sobote 20. t. m. zjutraj pri g. A. Domicelju na Rakeku, kjer bo tudi preskrbljeno za kosilo. — Ker se čuje, da se ne zanima samo tukajšnje občinstvo za to veselico, temveč tudi širši, oddaljeni krogi in ker pride mnogo domačih krasotie pomagat k vspehu te prireditve, upamo, da bode vdeležba zelo mnogobrojna.

rojenca, osemindvajsetletnega Pavleta, se ni zmešnil dosti; kajti poznal ga je dobro in je vedel, da ne stopi nikdar na napačno pot. Bil je preresen in živel samo v delu. Toda na svojega drugega sina, Janeza, je gledal večkrat z osornim in karajočim pogledom. Zdel se mu je lahkomiseln in površen; večkrat ga je zasačil, ko je prihajal pozno domov, in dasi se je izgovarjal na videz s tehtnimi vzroki, mu vendar ni zaupal, temveč ga je prijel krepko in mu rekel določno:

„Veš, tega ne trpim — to si zapomni, pa če si tudi že petindvajset let star! Kratko, tega ne trpim.“

In Janez se je izgovarjal. Bil je tu; posedel je nekaj časa, a ure so zbežale, da sam ni vedel kdaj. Bil je tam, in prijatelj je bil poleg, in se je zamudil. Mati je vedela dobro za sinove pote; skrivala jih je pred očetom in naskrivaj svarila sina. A Janez je hodil naprej in ni maral za svarila: opravičeval se je pred očetom in gledal mimo njega v stran.

Dolnik je spoznal, da ne govori resnice. Zaslutil je, da sin ne hodi pravega pota, in pri tej slutnji so se mu skrčile pesti. Obrnil se je od njega in šel naprej.

Namesto brzojavk poštne nakaznice. Veliki skupščini „družbe sv. Cirila in Metoda“ pošiljajo vsako leto mnogi rodoljubi, ki se skupščine ne morejo vdeležiti, brzojavne pozdrave in voščila. To je za družbo jako častno, a praktično ni. Podpisano vodstvo nasvetuje namesto dragih brzojavk ceneje poštne nakaznice. Svota, ki bi se morala plačati za brzojavko, naj se rajši nakaže družbi. Kaka častitka se lahko napiše tudi na nakaznico, ki naj se dan poprej odpošlje na naslov gospoda župnika Ivana Pibra v Bohinjski Bistrici. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Slovenska mestna realka v Idriji je štela koncem šolskega leta 1906/7 v 6 razredih 192 učencev. Prihodnje leto bo štel zavod 7 razredov in bo tedaj popolen. Odliko je imelo 7 učencev, dobro je izdelalo 148, izdelalo ni 26 učencev. Učenci so bili razun dveh vsi Slovenci.

Sokolski zlet v Ljubljani. L. 1911. se bo vršil v Ljubljani vsesokolski zlet in obenem velika mednarodna telovadna tekma.

Gosp. Ivan Jebačin, trgovec in tovarnar v Ljubljani, je podaril „Društvu slovenskih književnikov in časnikarjev“ zopet vsoto 50 K. Zahvaljujoč se velikodušnemu dobrotniku najpristržneje, priporočamo slovenskemu občinstvu znova najtopleje njegove kavne surogate. Posebno apeliramo na zavedne slovenske gospodinje, naj skrbijo, da se ne bodo njihove kuharice držale zastarele navade iz časov, ko še Slovenci nismo imeli svoje cikorije ter smo bili primorani kupovati razne nemške izdelke, kakor Francovo i. dr. Jebačinova cikorija prekaša vse te tuje cikorije po svoji izborni kakovosti. Pa tudi vse narodne trgovce prosimo, naj postrežejo svojim odjemalcem vsekdar v prvi vrsti s tem domačim izdelkom, pri katerem zaslužijo več, zraven pa podpirajo domačo industrijo. Brez ozirov in predsodkov bodi nam vedno in povsod pred očmi „Svoji k svojim!“

Raznoterosti.

Jugoslovanska korespondenca. (Süd-slavisches Korrespondenz.) Podpisani se je namenil izdajati interese avstrijskih južnih Slovanov zastopajočo korespondenco, namenjeno v prvi vrsti uredništvom čeških, poljskih, rutenskih in nemških časopisov, dalje v svrhu informacije političnim pisateljem, poročevalcem in politikom po poklicu. Oba državnozborna kluba južnih Slovanov — imenom enega ljubljanski poslanec Ivan Hribar, imenom drugega predsednik dr. Ivan Šušteršič — sta mi obljubila podpirati me v tej nameri po vseh svojih močeh. Korespondenca, ki izhaja vsak dan po enkrat, v potrebi večkrat, prinaša informacijske članke o položaju in poročila o političnih dogodkih s te ali one strani, ako so le-ta poročila stvarna in morejo v kateremkoli oziru služiti namenu informacije. Vsakemu poročilu bo pristavljen vir, bodisi oseba, bodisi stranka od ka-

„Ha, da bi bila resnica!“ je zamrmral. „Dolnikov, pa pijanec in kvartopirec! — Da bi ga!“

Dolnik se je vznemiril že pri sami misli, in ujezilo ga je. Šel je v takih trenutkih na dvorišče ali pa na polje in zmerjal glasno posle, če so naredili le najmanjšo stvar narobe. In če je manjkalo česa na dvorišču, je udaril s palico po tleh in zavpil: „Janez!“

In prišel je Janez pred njega in ga gledal vprašujoče:

„Zakaj nisi storil tega?“ je vprašal jezno in pokazal s palico proti hlevu. „Vile leže tam na tleh; naj jih povozi voz in ti kupi druge! Sicer bi pa tudi lahko bolj poskrbel za red. Vse leži križem, in ti dremleš na skednju — seveda, ker nimaš ponoči časa za spanje.“

Janez je stal mirno in gledal v tla. Nikdar se ni upal ugovarjati očetu, ker je vedel, da bi ga razsrdil še bolj. Mirno je prenesel vsakokrat vsa očitanja in se je odpravil takoj na delo.

„Takoj storim, oče“, je rekel in odhitel od njega.

Dolnik je pogledal za njim in stisnil pest. „Da bil ti pijanec, gorje tebi!“ je zamrmral in odšel v hišo.

„Bo, bo,“ je zamrmral Dolnik. „Lahko zvozimo gnoj na njive.“

Stopil je na dvorišče in se napotil k gnojnici. Njegov resni in na videz trdi obraz se je vzradostil za trenutek, ko je zagledal vzorni red na dvorišču. In domislil se je pri tem, da mora Janez skrbeti za dvorišče, in obšlo ga je danes prvokrat neko začudenje.

„Ej, nisem mislil,“ je zmajal z glavo in šel poleg gnojnice. „Nekdaj mu je delo smrdelo, in najrajši bi bil postopal okrog. Šmentano, morebiti se je poboljšal — ali pa se je zgodilo z njim nekaj čudnega.“

In Dolnik je zmajal zopet z glavo. Oziral se je okrog in videl vsako stvar na svojem mestu; začudil se je, da je zapazil šele zdaj to, in prepričan je bil, da je bilo včeraj in pred tednom ravno tako. Toda on, ki je imel oči le pri svojem delu in je zahteval od svojih dveh sinov red in pokorščino, se ni brigal večasih po več tednov za njuno delo. Vedel je dobro in je bil prepričan, da se ravnata po njegovih besedah, in šele večasih, takole ob sobotah zvečer kakor danes, se je napotil ven in pregledoval, kar sta morala sinova storiti. Grajal je vedno, če je bilo kaj napačnega; a hvalil ni nikdar. Za prvo-

tere izhaja. Ker so mojo namero slovenski, hrvatski in srbski državni poslanci pozdravili tako prijazno, si dovoljujem naprositi tudi javnost v domovini, da bi me blagohotno podpirala pri izdaji te korespondence, ki je po lastni izjavi gg. poslancev nujno potrebna. V prvi vrsti se gre za točna, kratka in zanesljiva poročila o dogodkih, ki morejo zanimati tudi širšo javnost. Izdatki za brzojavno poročanje se na željo vrnejo. Pismena pojasnila na razpolago. Naklonjenosti p. n. občinstva se priporoča izdajatelj: F. L. Tuma, Dunaj, III/4, Khungasse 23.

Prosveta.

6 razporoki.

(Dalje).

Skratka, Gabriellinim željam ni moč ugoditi. Kaj naj toraj stori, da zadosti svojej cerkveni vesti? Ali naj konča svoje „priležništvo“, ostavi moža in deco? To bi bilo dosledno in če bi se taki slučajji večkrat resnično dogodili, bi naše javno mnenje končno prišlo do spoznanja, da si stojita posvetni in duhovni zakon tukaj kakor v marsikaterem drugem vprašanju kruto nasproti; kajti posvetna oblast bi morala ženo, ki je ostavila svoj dom, tisti hip brezobzirno zasledovati, v katerem je storila bogu in cerkvi dopadljivo dejanje. Toda Rim je previden in ne ljubi jasnega položaja. Tako svetuje Euvrard svojej ščitjenici, da naj doma svojega drugega moža „za ta hip še ne“ (!) ostavi. Zakaj ne? Morda ker bi, kakor to čuti Gabrielle sama, bilo brezsrčno in naravnost zločinsko, ostaviti dobrega in vrlega moža? Kaj še! Marveč zato, ker ima hčer, „katere verska vzgoja bi prišla v nevarnost, čim bi mati pobegnila“; zato torej, ker bi cerkev na ta način bila ob jedno svojih jagnjet. Kajti da se žrtvuje moža, s katerim se je živelo petnajst let „v priležništvu“, to je za vernega katoličana k večjemu nespametno, nikakor pa to ni nenravno. In dalje: v zlic svojemu čudnemu položaju ima Gabrielle bogu kakor cerkvi nasproti gotove obveznosti, dejstvo, na čimer nič ne spremeni, da je vsled svojega razmerja iz cerkve izključena. Euvrard dokazuje dalje, da je vzgajanje otrok tudi zanj v gotovem smislu zaslužno delo. Posti naj se malo več in več milodarov naj daje, nego je navada. V ostalem pa treba potrpeti in čakati. Na kaj? Euvrard je toli pošten, da to pove: če ostane Gabrielle zvesto pri svojem drugem možu, kdo ve, če se ne bo dal pridobiti za sveto katoliško vero! Zato je boljše vstrajati nego pa zbežati, dasi bi bil beg po zahtevah njene katoliške vesti edina prava rešitev. Če vztraja, se zajedno izogne neprilicnim postav, ki bi jo zasledovale, če bi pobegnila z doma „zapeljivčevega.“ Torej je vztrajati „za ta košljivi položaj“ vsekakor najboljšje, kar se da storiti.

Da pa je razporočljivost zaostalost v omiki in da nas dovede postavodaja, ki bi jo podpi-

Ko se mu je rodil drugi sin, mu je takoj pri rojstvu odmenil malo a čedno hišico tam kraj vasi, nekaj polja in gozd.

„Samo ostati mora Dolnik“, je rekel sam pri sebi. „Oženi naj se bogato, in dobro mu bo.“

(Dalje prih.)

Pesem o Dojčinu Petru.

(Hrvatska.)

Vino pije Dojčin Peter, varaždinski ban, tristo je zapil cekinov, vse na eden dan in povrh še vranca-konja in zlat buzdovan*).

Kralj Matjaž ga je ozmerjal, zemlje gospodar: „Bog ubil te, Dojčin Peter, varaždinski ban! Naj zapil cekinov tristo si na eden dan, a zakaj še vranca-konja, zlat si buzdovan?“

Govori mu Dojčin Peter, varaždinski ban: „Oj ne zmerjaj, kralj Matjaž me, zemlje gospodar: Če bi ti bil v oni krčmi, kjer sem pil jaz sam in bi ljubil krčmarico, ki sem jo jaz sam, to zapil bi Pešto ravno in ves Budim-grad!“

*) buzdovan = na železen ali lesen držaj nasajena železna ali svinčena kroglija s špičastimi izrastki.

rala, naravnost nazaj v podivjanost, to dokazuje Euvrard s sledečo priliko:

Ladja vozi blizu luke. Jeden potnikov hoče na kopno, da opravi nujen posel, ki je odločilen za usodo njegove rodbine. Toda na ladji se je primeril slučaj kuge. Pristaniška oblast je vsakeršno izkrcanje prepovedala. Ali naj bi se ugodilo volji jednega, da jih pride v nevarnost na tisoče? — Ona ladja je zakon, tisti potnik pa je „zakonolomec“, kateremu govori Bourget naslednji govor: „Kakšno poročstvo za zdravje rodbine nam daje nerazdružljivi zakon? On nas prisili, da se temeljito premislimo, predno se nepreklicno zavežemo, on terja, da se ozko strnejo ded in babica, oče in mati in otroci s tem, da se izključuje vsak inorodni življ, on pospešuje duševno enotnost in doslednost med posameznimi člani, skrbi za trdne npravne odnošaje, ki se brez njega razbijajo v večno mrzlično brezvladje.“ — Ni dovolj tega, pesnik jemlje celo zgodovino in državopisje na pomoč. Vse višje omike so jednoženske. Razporoka pa ni jednoženstvo, marveč je mnogoženstvo polagoma, po malem. Med ločenci je desetkrat več zločincev, umobolnih in samomorilcev, kakor pa med oženjenci ali samci. „Urvnati zakonodajo tako, da bi se ravnala po manjšini, ki se čim dalje bolj sprija, bi bilo isto, kakor če bi v izmečku iskal občečloveško pravo.“

Kogar to družboslovno predavanje še ni docela vrglo iz omame romana, temu pripomore do tega učena pripomnja. Čitaj profesorja Morsellija spis Per la polemica sul divorzio (Genua, Carlini) (K spornemu vprašanju o razporoki), koder pozitivist v imenu zabeleženih kazenskih izkušenj obsoja nameravani italijanski zakon o razporoki kot nevaren in vzvraten. Veda in cerkev stojita torej zopet enkrat roko v roki na višku časa.

II.

Uboga Gabrielle je vsa zbegana in splasena vsled tega, ker je s tem, da se je bila dala sodnijsko ločiti, „porabila oni zločinski člen francoske postave, katerega so bili v zakonodajo sprejeli najhujši sovražniki družabnega reda in uničevalci rodbine.“ Grozno! Tem grozneje, ker je nesrečnica prinesla s seboj v svojo razporočenost „vse tanjčine svoje duše in svojega duha, tako da je s svojo strogo npravnostjo odela nepravilnost in nerednost svojih odnošajev v navidezno urejenost in spodobnost.“ Nasprotno bi pač bilo boljše? — Kajti da taki slučajji „celo v zmoti neskalsene veličine in čistosti“ pisateljem, ki se potezajo za gotove misli, ne hodijo prav, to je kakor na dlani.

Le boječe se drzne Gabrielle samo tole ugovarjati: Ali je niso bili zabarantali? Mar je bila ona slutila pregrešnost svojega prvega moža? Nikoli bi ga ne bila vzela, če bi bila za vse to vedela. Tako torej takrat ni ravnala povsem svobodno, vzroka dovolj, da terja od cerkve, da proglasi njen prvi zakon za neveljaven. Nikakor ne! meni stari jezuit Euvrard, ki je, po „ostudnih“, srednjeveškim krvavim verskim vojnam sorodnih ukrepah Combesove vlade prisiljen svojo sutano sicer zamenjal z vednjo suknjo, drugače pa ostal ravnosti pretkanec. Nikakor ne! Ker se še nezornemu dekletu ni bila zgodila dejanska, ampak le npravna sila, je dekle takrat ravnalo svobodno in zavestno, zakon je bil torej sklenjen pravilno in je zato nerazdružljiv. Ja! Če bi se bil zgodil kak pogrešek v obliki, recimo, da bi enemu izmed prič manjkalo še en teden de njegove polnoletnosti, — potem bi bila stvar drugačna in smelo bi se sv. očeta nadlegovati. Tako pa, ko se gre samo za npravstvena vprašanja, se ne da nič opraviti. — S tem odgovorom se mora Gabrielle za enkrat zadovoljiti. Svojemu možu se izpovedati, razkriti mu svoje verske nazore, povedati mu, da je bila pri Euvardu in kako je pri njem opravila, svojo hčerko verski vzgajati, to je vse, kar more za sedaj storiti.

Tedaj pa se zgodi, kar je bilo že zdavna pričakovati. Gabriellin prvi mož umre. Vse, kar je zaprečevalo cerkveno poroko, je s tem odpadlo. In z vso vnemo se spravi Gabrielle nad svojega moža, seveda ne, kakor jej je bil

Euvrard tako lepo nasvetoval: „zložno, kakor to zahteva previdnost,“ marveč ona se izraža nasproti svojemu možu, ki kratkomalo odločno odkloni vsakršen cerkven obred, vprav nepremišljeno krepko: ona mu izjavlja, da ž njim „sploh ni poročena,“ (vemo, da se je bila ž njim poročila posvetno) in da je torej njuna hči nezakonsko dete! To je Darrasu vendarle preveč in on preti, če tega naskakovanja na svoje osebno prepričanje le ne bode konec, da bode preklical svoje dovoljenje, da se sme dekle cerkveno vzgojiti in da jo bode dal v vzgojo, ki bode boljje varovala hišni mir. Tedaj pa se šele začne pravi boj. Do smrti preplašena, da bi se mogoče njeno dete odvrnilo od svete cerkve, ostavi Gabrielle s hčerko nemudoma dom svojega moža, za trdno upajoča, da je soprog v svoji dobroti ne bode dal oblastveno zasledovati, kakor mu to po zakonu pristojja. Gabrielle si izbere očeta Euvrarda za posrednika, Darrasu pa je to kaj malo všeč. Darras vstraja pri svojih pogojih: Gabrielle se ima povrniti k njemu, Jeanne naj se še nadalje vzgaja cerkveno. In hude besede o nezakonskem rojstvu te hčere iz drugega zakona naj se prekličejo. Sprejeti tretji izmed pogojev, (preklie), to Euvrard svojej izpovedanki prepove, ker s cerkvenega stališča njunega razmerja ne more pripoznavati za zakonsko! — Tisti radostni hip pa, ko se Darras in Gabrielle zopet snideta, je on sam toliko popustljiv, da jej odpusti tretji stavljeni pogoj in da skleneta mir na podlagi samo prvih dveh pogojev. In tako končuje knjiga z gnjilim premirjem v publi nadi, da se soprog končno vendarle spreobrne in popravi zamujeno cerkveno poroko. Da se Darras temu nikdar uklonil ne bode, se umeje po sebi. Vsaj bi s tem priznaval, da je njegovo sedanje razmerje z Gabrielle samo „priležništvo“, hliniti bi moral kes, in podvreči bi se moral oblasti, ki je nikoli ne bi mogel pripoznati. Nikakoršen ozir, nobena slabotnost iz ljubezni ga ne sme do tega napotiti, če hoče ostati kar je bil: npravno svoboden mož. Nasprotno: popustljivost cerkve, katera bi ga po Euvrardovem posredovanju „vsakeršnega cerkvenega oklica in onega brezpogojnega zadržka, kakoršnega vsebuje položaj, kot je njegov,“ (vzakonitev hčerke?) oprostila, mu pač ne more vzbuditi spoštovanja do tiste ustanove, ki se pred javnostjo trdovratno oklepa oblik, zasebno in na tihem pa opogumlja s popustljivostjo in nedoslednostjo.

(Konec prih.)

Na prodaj

je rabljen, toda prav dobro ohranjen

harmonij

na 4 oktave od J. Lenarčiča. Cena 70 kron. Več se izve v administraciji „Našega Lista“ v Kamniku.

Izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

ANTON MÜLLER

vinotržec v Domžalah

(Kranjsko).

Vir zdravja so brezalkoholne pijače

med katerimi so neprekosljive tiste ki narede z Maršner-jevimi

šumečimi limonadnimi bonboni

Edino pristno, če ima to varstv. znamko. (z malinovim, citroninim, jagodnim in prvenčevim okusom) izvrstno

šumečo limonado.

Vsako leto se jih porabi več kakor 40 milijonov kosov.

Edina izdelovalnica:

Prva češka deln. družba orient. tovarn za sladkornine in čokolado

Kralj. Vinohradi prej A. Maršner

Steckenpferd- Lilijino mlečno milo

Bergmann & Co., Draždane in Dečín ob Labi

je in ostane glasom vsak dan dohajajočih priznalic navspešnejše izmed vseh medicinskih mil zoper pege, kakor tudi v doseg in ohranitev nežne, mehke kože in rožne polti. Na prodaj komad po 80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, trgovinah s parfumerijami in milom in v brivnicah.

Samo 3 krone

stane dobra

električna žepnasvetilka

la nadomestna baterija 80 vln.

Razpošilja po povzetju

Henrik Weiss • Dunaj

XIV./3, Sechshauserstrasse 5/7.

Razumne žene

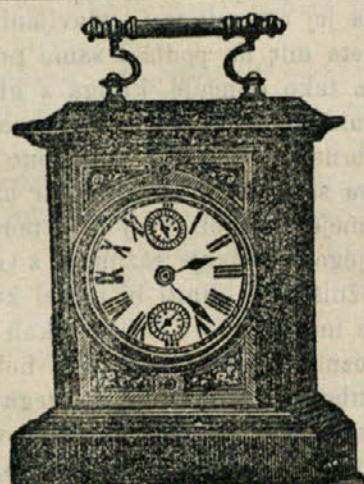
zahtevajo knjigo „Die Störungen der Periode“, spisal dr. med. Lewis. Vposlati je K 1-20, prospekt zastoj. P. Ziervas, Kalk 245 b. Köln a. Rh.

Lovska pipa

iz lesa izrezljana s porcelanastim vložkom, cena za komad K 2-20

Ako se naroči oba predmeta ali od enega več komadov, pošljem poštne prosto! Razpošilja po povzetju Siegf. Jellinek, Dunaj, XII/2, Gierstergasse 2/13.

Budilka

v finem nikelnastem okrovu, da dobro gre, se jamči, prav lep okras za sobo, cena za kom. K 7-50

Pošljite 50 krajcarjev

v znakah. Zato dobite 3 velefine higiene vzorce, 6 vzorcev 90 kr., 12 vzorcev 1 gl. 70 kr., 25 vzorcev 3 gl. 40 kr., poleg najnov. ilustr. cenovnika in navodilo za uporabo frane, in amer. gum. predmetov, tucat od 45 kr. naprej. V zalogi so vse kuriozitet, mnogo novosti, izdeluje vsak gumasti predmet. — Najcenejše in direktno se kupi le pisumeno naročilo. Diskretna pošiljatev. H. Auer, zaloga tov. gum. predmetov. Dunaj, IX./2, Nussdorferstr. 3/313.

Zakonito zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznjivo.

**Edino pravi je le
Thierry-jev balzam**

z zeleno znamko z nuno.

12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.—

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

za vse še tako zastarane rane, vnetja, poškodbe itd. 2 lončka K 3.60. Razpošilja le proti predplači ali po povzetju.

Obe ti dve domači sredstvi sta kot najboljši splošno znani in svetovno slavni.

Naročila je nasloviti na

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah. Brošure s tisoči zahvalnih pism zastoj in franko.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštah znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku
se priporoča za vsakovrstna v njeno stroko spajajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.

C. in kr. dvorni založnik

Papežev dvorni založnik

lekarnar Piccoli Ljubljana

Dunajska cesta (lekarna pri angelju)

opetovano odlikovan, priporoča nastopne preizkušene izdelke:

Malinov sirup,

najskrbneje prirejen iz aromatiških gorskih malin, je izredno čist izdelek, neprekosljive kakovosti, pomešan z vodo da prijetno in žejo gasečo pijačo. Steklenica 1 kg sterilizirana, velja K 1-50, 1/2 kg steklenica K — 90, poštni zavo, netto 3 kg, franko za vojna in poština K 5-60. Razpošilja se tudi v sodčkih po 10, 20, 40 in več kg.

Železntao vino

vsebuje za slabokrvne in nerazvorne osebe, blede in slabotne otroke lahko prebavljiv želez. izdelek. 1/2 lit. stekl. 2 K.

Tinktura za želodec

je želod. kre. pilno, tek vzbujajoče, prebavo in odprtje telesa pospešujoče sredstvo. 1 st. 20 v.

Naročila se točno izvrše proti povzetju.

„BIBE“

brezalkoholna pijača iz sadnega soka. Pomešana z vodo da prijetno, žejo gasečo ter redilno in za prebavne organe zdravo pijačo. Steklenica 1 K.

Kopališče

Postaja c. kr. drž. železnice. 1 1/4 ure od Ljubljane. Skupno zdravljenje z vodo. (Zistem Priessnitz in Kneipp). Solne kopelji, kopelji v ogljikovi kislini in električne kopelji, zdravljenje z vročim suhim zrakom.

in vodno zdravišče

Masaža, zdravična telovadba. Uporabljanje elektrike. Zmerne cene. Odprto od 15. maja do oktobra.

Prospekte pošilja
Dr. Rud. Wackenreiter
zdravnik-voditelj in najemnik
kopališča.

Kamnik na Kranjskem.

Rimska cesta 2.

Kilšerjeve ulice 5.

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani

WARBINEK-ovi
piani so neprekosljivi!

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električni. Prodaja se tudi na obroke. Stare klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi na posodo. Uglasevanja in poprave se izvršujejo točno in dobro. Solidne cene. Petletna garancija. Prepričajte se osebno.

Pozor, gospodje in gospodične!

29

V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljše sredstvo za rast las in proti njih izpadanju **KAPILOR** št. 2. Povzroča da postanejo lasje dolgi in gosti, odstranja prah in vsako kožno bolezen na glavi. Naročila naj bi si ga vsaka družina. Imam premnogo zahvalnic in priznalic. Stane poštne prosto na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. Naroča naj se samo od mene pod naslovom

Peter Jurišić

lekarnar v Pakracu št. 68 v Slavoniji.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena
leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena
leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zadružne zveze“ v Celju

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic
obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada
št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog
K 11,060.929-20

Upravno premoženje kmetske
posojilnice 31. dec. 1906
K 11,325.728-62.

Denarni promet
K 50,486.935-14

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

Fran Čuden

v Ljubljani — v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovar-
niške družbe
„UNION“
za izdelovanje
najboljših ur
v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Eksport.
Ceniki zastoj in poštne prosti.
Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Schneider & Verovšek

Trgovina z železnino in stroji
na debelo in na drobno.

Ljubljana, Dunajska cesta 16

priporoča se za dobavo železnine vse vrste,
zlasti: orodje, stroje in motorje za roko-
delce, okove vse vrste za stavbe in po-
hištvo, traverze, cement itd. Opozarjava na
Hitro in točno postrežbo! Nizke cene!

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistilno sred-
stvo!

SEYDLIN
Izdelovatelj
D. Seydl
Ljubljana, Spital-Stritar. ul. 7

Dobri
se
povsod

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

~ iz pristnega angleškega blaga. ~

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev
iz tiral. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti
priporoča:

Kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom (na
staro mero) K 3-20, s poštnino 10 v. več.

Kubična računica

(II. natis) cena 1 K, po pošti 10 v. več.

Nova kubična knjiga

ali hitri računar za trgovce z lesom, po
novi decimalni ali meterski meri. V pla-
tno vezana 5 K, po pošti 20 vin. več.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

~ Zaloga papirja, ~

pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

MARIBOR • Karčovin 138

IVAN LAMPRECHT ML.

Zavod svetlobnega slikateljstva in tovarna teh potrebščin se priporoča za

izdelovanje slik in vseh **fotografičnih potrebščin**
mogočih

posebno se opozarja na svetlobno občutljive plošče v korist družbe sv. Cirila
in Metoda v Ljubljani.

Najboljše delo, delu
primerna cena!

Svoji k svojim!

Zahtevajte cenik!

PFAFF šivalni stroji

so najboljši

za družinsko uporabo.

Šivajo, krpajo in vezejo.

Nepreosljivi za obrtne namene,

šivajo naprej in nazaj.

! Kroglasto ležišče!

Glavni zastopnik

Fr. Tschinkel

Ljubljana • Kočevje

Mestni trg 9. v gradu.

56

Žene!

Zastajanje krvi itd. ozdravlja

P. Ziervas, Kalk b. Köln (Nemčija) št. 245.

Gospa G. v M. piše: „Vaše sredstvo je hitro po-
magalo.“ — (Prosi se povratne poštne.)

Velika zaloga zlatih in srebnih žep-
nih ur, stenskih ur, vsakovrstnih
optičnih predmetov. Zlatnine in sre-
brnine. ~ Cene nizke.

Cenovniki zastoj
in franko.

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic,
največjo zalogo mlatilnic, gepelnov in
preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih na-
grobnihi križev itd. pri

FR. STUPICA V LJUBLJANI
na Marije Terezije cesti št. 1
in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak
čas po najnižjih cenah traverze,
železniške šine, cement in vse
druge stavbne potrebščine,
razno orodje, sesalke za vodo,
vino in gnojnice, vseh vrst
tehnične in uteži in vse druge
v železninsko stroko spadajoče predmete.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5.
poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otroških čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Priporočajte

povsod

„Naš List“

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke
za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: droge, kemikalije, ustne vode in
zobni prašek; redilne in posipalne moke za
otroke, dišave, toaletne predmete, fotogra-
fijske aparate in potrebščine, obvezila,
sredstva za desinfekcijo, paste in vosek za
tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli
za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesionirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože)
semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Najcen. in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“

iz Bremna v New York

s cesarskimi brzoparniki „Kaiser Wilhelm II.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm d. Grosse“.

Prekomorska vožnja traja samo 5 do 6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodne družstva kakor tudi listke za
vse proge ameriških železnic dobite v LJUBLJANI edino le pri

Edvardu Tavčarju, Kolodvorske ulice št. 35
nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. — Vsa pojasnila, ki se tičejo potovanja, točno in brez-
plačno. — Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californijo, Arizona, Utah, Wioming, Nevada, Oregon in
Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremna enkrat mesečno.
Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo,
Singapore v Avstralijo itd.

Pozor! Berite!

**Hrup
vzbujajoče!**

Namesto
18 K

samo
7 K

Krasna remontoir-
Gloria-

srebrna ura

s 3 močnimi pokrovi, bogato gra-
virana, natančno tekoča, 3 letno
jamstvo, proti povzetju

samo 7 kron

Tovarna za ure: **Heinrich Weiss**
Dunaj, XIV/3., Sechshauserstr. 5/7.

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavnica:

2,000.000 K

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

po 4 1/2 %

Res. fond:

200.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Pozor gospodje in mladeniči!

V svoji lekarniški praksi, ki je izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljšo sredstvo za rast brk, brade in las, proti izpadanju brk in las in to je KAPILOR št. 1. On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjujejo prhljaj in vsako drugo kožno bolezen glave. — Naroči naj si ga vsaka družina. Imam mnogo priznalic in zahvalnic. — Stane franko na vsako pošto 1 lonček 3 K 60 h, 2 lončka 5 K. — Naročajte samo pri meni pod naslovom

27

Peter Jurišič

lekarnar v Pakracu šte. 68 v Slavoniji.

Le „Zvezdna“ cikorija

iz Prve jugoslovanske tovarne
za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!

Nad 5000 filijalk po vsem svetu

Pazi naj se, da se
nakupuje samo v naših
prodajalnah.

Naše prodajalne se
vse poznajo po tem
znamenju.

Stari stroji se zamenjajo.

Singer Co. akcijska družba za šivalne stroje

Ljubljana

Sv. Petra cesta 4.

Kranj

Glavni trg 192.

Novo mesto

Veliki trg 88.

Kočevje

Glavni trg 79.

Zaloga olja, šivank in posameznih delov • Najboljše je najceneje

Gdlikovana

v Parizu s častnim
križcem, diplomo in
zlato medaljo.

Patentirana

v 30 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz
vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnin na Glincah
pri Ljubljani.

Mi
vsi

nosimo le kravate od trdkke Fr. Steiner, ker nam tam
solidno postrežejo. — 6 kravate ali pentlje (ali 3 kravate
in 3 pentlje) lepo sortirane 3 K, posebno fino sortirane
6 kom. 4 K. — Razpošiljalnica kravate Fr. Steiner,
Dunaj, II. Kraftgasse 6/7. Pošilja po povzetju. Dovo-
ljeno je zamenjati.

Pozornost vzbujajoča novost!

Poceni!

Na vsako
sprehodno
palico se
lahko
natakne

Praktično!

1 komad
samo 2 K,
3 komadi
5 K 50 v.

Dalnogled — 50 kratno povečanje.

Pošilja po povzetju: Henrik Weiss, Dunaj, XIV./3,
Sechshauserstrasse 5/23. Naročite takoj to Vas bo razveselilo!

Češko posteljno perje po nizki ceni!

5 kilo: novo naskubljeno K 9-60, boljše
vrste K 12—, belo puhasto naskubljeno
K 18— K 24—, snežnobelo puhasto na-
skubljeno K 30—, K 36—. Razpošilja se
franko po povzetju. Zamenja se ali vzame nazaj proti
povrnjeni poštnini.

Benedikt Sachs, Lobes 369, P. Plzen, Češko.

Ustanovljeno leta 1832.

Priznano
najboljše

Oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo
vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z
jako majhno množino pobarvati veliko površino,
razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža,
laka in steklarskega kleja.
Zaloga slikarskih in plesarskih predmetov.

Ilustrovani ceniki dobe se brezplačno.

Prodaja na drobno.

„Flox“

je fotografski aparat, s katerim lahko
fotografira vsakdo brez da bi se
prej kaj učil. S tem aparatom se na-
pravljajo podobe v velikosti 5x7 cm
in stane eleganten s kompletno opremo
in navo dilm samo K 6—. Razpo-
šilja po povzetju H. Weiss, Dunaj,
XIV/3. Sechshauserstrasse 5/110.